

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

z 23. septembra 2004¹

Obsah

I — Úvod	I - 2180
II — Zmluva	I - 2181
A — Zmluva (v užšom zmysle slova)	I - 2182
B — Príloha I (Popis projektu)	I - 2183
C — Príloha II (Všeobecné podmienky)	I - 2185
III — Skutkový stav	I - 2187
IV — Konanie pred Súdnyim dvorom a návrhy účastníkov konania	I - 2190
V — Prípustnosť žaloby	I - 2192
A — Právomoc Súdneho dvora	I - 2192
B — Prípustnosť žaloby proti InterTeamu	I - 2196
1) Tvrdenia účastníkov konania	I - 2196
2) Právne posúdenie	I - 2196
C — Prípustnosť žaloby proti spoločnostiam A-Consult a Ision	I - 2198
1) Tvrdenia účastníkov konania	I - 2198
2) Právne posúdenie	I - 2199
a) O hlavnom návrhu	I - 2199
b) O subsidiárnych návrhoch	I - 2201

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

VI — Opodstatnenosť	I - 2204
A — Solidárna zodpovednosť	I - 2204
1) Tvrdenia účastníkov konania	I - 2204
a) Komisia	I - 2204
b) Žalované	I - 2205
2) Právne posúdenie	I - 2206
B — Nárok na vrátenie zálohy voči spoločnostiam AMI, Intracom, Euram a Nordbank	I - 2212
1) Nároky zo zmluvy	I - 2213
a) Nárok na základe článku 1 ods. 2 druhej vety zmluvy (Zodpovednosť za spoluúčasť na porušení zmluvy inou zmluvnou stranou)	I - 2213
b) Nárok na základe článku 23.3 prílohy II (vrátenie preplatkov)	I - 2214
i) Skončenie zmluvy	I - 2214
ii) Platby Komisie	I - 2216
iii) Nahraditeľné náklady	I - 2217
— Schválenie správy za 6 mesiacov zo strany Komisie	I - 2218
— Diskrečná právomoc Komisie	I - 2218
— Závaznosť hodnotenia kontrolnej skupiny pre zmluvné strany .	I - 2219
— Bremono tvrdenia a dôkazné bremono	I - 2220
2) Nárok na základe bezdôvodného obohatenie sa	I - 2222
3) Predbežný návrh	I - 2222
VII — O vzájomnom návrhu	I - 2222
VIII — Trovy	I - 2224
IX — Návrh	I - 2224

I — Úvod

1. Na základe zmluvnej arbitrážnej doložky podľa článku 238 ES podala Komisia žalobu proti

— Ision Sales & Services GmbH & Co. KG, Hamburg, Nemecko, (predtým AllCon Gesellschaft für Kommunikationstechnologie mbH), (ďalej len „Ision“),

— Euram-Kamino GmbH, Hallbergmoos, Nemecko, (ďalej len „Euram“),

— AMI Semiconductor Belgium BVBA, predtým Alcatel Microelectronics NV, Oudenaarde, Belgicko (ďalej len „AMI“),

— InterTeam GmbH v likvidácii, Itzehoe, Nemecko, (ďalej len „InterTeam“) a

— A-Consult EDV-Beratungsgesellschaft mbH, Viedeň, Rakúsko, (ďalej len „A-Consult“)²,

— HSH Nordbank, predtým Landesbank Kiel Girozentrale, Hamburg a Kiel, Nemecko, (ďalej len „Nordbank“),

ktorej predmetom je vrátenie sumy 317 214,00 eur zvýšenej o úroky.

— Intracom SA Hellenic Telecommunications & Electronic Industry, Atény, Grécko, (ďalej len „Intracom“),

2 — Súdne vyrovnacie konanie na majetok A-Consult GmbH sa začalo pred podaním žaloby a Rechtsanwalt E. Roehlich bol menovaný za vyrovnacieho správcu. Podľa rakúskeho práva mala byť žaloba podaná proti nemu. Komisia napriek tomu, že jej táto skutočnosť bola známa, neupravila svoju žalobu. Spoločnosť A-Consult preto bude naďalej uvádzaná ako účastník konania.

2. Táto suma predstavuje časť záloh, ktoré Komisia poskytla žalovaným na základe zmluvy uzatvorenej v roku 1998. Zmluva je zaradená do zvláštneho programu pre výskum, technologický rozvoj a demonštrácie (RTD) v oblasti informač-

ných technológií (1994 — 1998) (ďalej len „program Esprit“) ³, ktorý je súčasťou štvrtého rámcového programu RTD Spoločenstva ⁴.

žaloba je namierená proti jednej žalovanej, ktorá v čase podania žaloby už bola zlikvidovaná, ako aj ďalším dvom žalovaným, na majetok ktorých boli v tomto čase začaté konkurzné konania.

3. Predmetom zmluvy bola podpora projektu Electronic commerce fulfilment service for the electronics industry (ECFS/E) — projekt Esprit č. 26927 (ďalej len „projekt“). Projekt bol v podstate zameraný na zriadenie a uvedenie na trh internetovej obchodnej platformy pre elektronické súčiastky.

5. Vo veci je okrem iného sporné, v akom rozsahu plnenia nezodpovedali zmluvným požiadavkám a či Komisia vypovedala zmluvu oprávnene. Ďalej je sporné, či žalovaní ručia za vrátenie ako solidárni dlžníci. Pokiaľ by totiž nešlo o solidárny záväzok a Komisia by následne mohla požadovať od každej žalovanej len príslušný podiel, žaloba by stratila význam, pretože podniky, ktoré boli hlavnými príjemcami sa nachádzajú v platobnej neschopnosti, resp. už bola ukončená ich likvidácia.

4. Keďže Komisia považovala plnenie žalovaných za nedostatočné, predčasne ukončila projekt a teraz žiada od žalovaných ako solidárnych dlžníkov vrátenie záloh, pokiaľ nespádajú pod uznané čiastočné dodávky. V spore vzniká najprv otázka právomoci Súdneho dvora, pretože samotné znenie arbitrážnej doložky menuje iba Súd prvého stupňa ako príslušný súd. Ďalšie problémy o prípustnosti vyplývajú zo skutočnosti, že

II — Zmluva

3 — Rozhodnutie Rady 94/802/ES z 23. novembra 1994 o zvláštnom programe pre výskum, technologický rozvoj a demonštrácie v oblasti informačných technológií 1994 — 1998 [neoficiálny preklad], Ú. v. ES L 334, s. 24.

4 — Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1110/94/ES z 26. apríla 1994 o štvrtom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technologického rozvoja a demonštrácií 1994 — 1998 [neoficiálny preklad], Ú. v. ES L 126, s. 1.

6. V zmluve uzatvorenej 8. júna 1998 medzi Európskym spoločenstvom zastúpeným Komisiou a žalovanými sa títo zaväzujú, že zriadia a uvedú na trh elektronickú obchodnú platformu v oblasti mikroelektroniky pre výmenu, resp. odbyt nadbytočných polovodičov medzi podnikmi spracovateľ-

ského elektropriemyslu.⁵ Platforma mala podnikom umožniť znížiť stav skladových zásob a zabezpečiť rýchly odbyt nadbytočných polovodičov, resp. zaobstaráť súčiastky, ktoré nemajú na sklade. Do platformy mala byť zároveň začlenená logistika, t. j. zasielanie obchodovateľných súčiastok, a platobné systémy.

A — Zmluva (v užšom zmysle slova)

9. Článok 1 zmluvy upravuje rozsah jej pôsobnosti takto:

7. Projekt mal byť uskutočnený do 18 mesiacov od 1. mája 1998. Spoločenstvo sa zaviazalo prevziať náklady až do polovice odhadovaných celkových nákladov vo výške 1 080 000 ECU⁶.

„1.1 The Contractors shall carry out this contract jointly and severally towards the Commission for the work set out in Annex I up to the milestone at month 18 (the Project).

8. Zmluva napísaná v angličtine zodpovedá vzoru, ktorý Komisia stále používa v oblasti výskumu a technického rozvoja.⁷ Pozostáva z troch častí: vlastný text zmluvy (ďalej len „zmluva“), Príloha I (údaje o podnikoch, ktoré sa podieľajú na projekte a podrobný popis projektu) a Príloha II (Všeobecné podmienky) (ďalej len „príloha I“ alebo „príloha II“).

1.2 Subject to force majeure^[8] (including strikes, lockouts and other events beyond the reasonable control of the Contractors), the Contractors shall use reasonable endeavours to achieve the results intended for the Project and to fulfil the obligations of a defaulting Contractor. A Contractor shall not be liable to take action beyond its reasonable control or to reimburse money due from a defaulting Contractor unless it has contributed to the default. Measures to be taken in the event of force majeure shall be agreed between the contracting parties.“

5 — Medzičasom bola v praxi vytvorená podobná platforma: www.excessportal.com.

6 — Keďže podľa článku 2 ods. 1 nariadenia Rady ES č. 1103/97 zo 17. júna 1997 o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura (Ú. v. ES L 162, s. 1; Mim. vyd. 10/001, s. 81) odkaz na ECU má byť nahradený odkazom na euro v kurze 1 euro k 1 ECU, budem ďalej používať len označenie euro s výnimkou doslovných citácií.

7 — Vzor zmluvy je prístupný vo francúzskom, anglickom a nemeckom znení na internetovej stránke <http://europa.eu.int/comm/research/modelc.html>.

8 — Nie celkom jasná formulácia v angličtine „Subject to force majeure...“ je zrozumiteľnejšia doplnujúcim použitím nemeckého a francúzskeho znenia vzorovej zmluvy, kde sa hovorí: „Vorbehaltlich höherer Gewalt...“ resp. „Sous réserve cas de force majeure...“.

10. Okrem toho zmluva obsahuje ustanovenia o nahraditeľných nákladoch (článok 3), o vyplatení príspevku Spoločenstva (článok 4 a článok 9.2.2), o predložení dokladov o nákladoch a o povinnosti žalovaných predkladať správy (články 5 a 6). V článku 10 je stanovené, že na zmluvu sa uplatňuje nemecké právo⁹.

— stimulation of increased electronic commerce in the electronics industry, including developing means for rewarding usage („bonus component“) and for quantitatively determining the cost-efficiency gained through implementation of ECFS/E“.

B — Príloha I (Popis projektu)

11. Príloha I sa člení na dve časti. V časti 1 sú najprv takto zhrnuté ciele projektu:

„— integration of multiple key services for the electronics industry,

— design of appropriate interfaces for an efficient brokerage system to be integrated into the professional IT-environment of future users and service providers,

12. Príloha I v prvej časti okrem toho obsahuje vo forme formulára podrobné údaje o podnikoch zúčastnených na projekte vrátane ich predbežných nákladov.

13. V druhej časti prílohy I sú bližšie popísané ciele projektu. Jadrom tejto časti je zostavenie plánu projektu, ktorý obsahuje osem pracovných programov („workpackages“). Každý program je ďalej rozčlenený na jednotlivé úlohy („tasks“). Výsledkom každej úlohy mala byť určitá čiastočná dodávka („deliverable“). Táto mohla pozostávať zo správy, softvéru, technických špecifikácií a pod. Pre každú úlohu je stanovené, v ktorom období má byť vykonaná, ktorí partneri projektu sa na nej zúčastňujú s akým nasadením (udané v mesiacoch na jedného pracovníka) a ktorý partner projektu je zodpovedný za vypracovanie čiastočnej dodávky. Jednotlivo sú stanovené tieto pracovné programy:

⁹ — Uplatniteľné sú príslušné predpisy platné v čase uzatvorenia zmluvy. Z toho vyplýva, že zmeny zavedené najmä zákonom o modernizácii záväzkového práva z 26. novembra 2001 (Gesetz zur Modernisierung Schuldrechts) sa nezohľadňujú (pozri článok 229 § 5 zákona, ktorým sa zavádza občiansky zákonník, Einführungsgesetzes zum Bürgerlichen Gesetzbuch).

- *Workpackage 1*: Specification of relevant business procedures (Task 1.1 — 1.3.), mesiace 0 až 2,
 - *Workpackage 2*: Detailed definition of ECFS/E software (Task 2.1 — 2.5), mesiace 2 až 6,
 - *Workpackage 3*: Server specification (Task 3.1 — 3.2), mesiace 2 až 3,
 - *Workpackage 4*: Realisation of software (Task 4.1 — 4.6), mesiace 3 až 15,
 - *Workpackage 5*: Field user tests (Task 5.1 — 5.4), mesiace 11 až 15,
 - *Workpackage 6*: Cross border beta-test (Task 6.1 — 6.4), mesiace 15 až 18,
 - *Workpackage 7*: Dissemination and acceptance activities (Task 7.1 — 7.4), mesiace 15 až 18 a
 - *Workpackage 8*: Project management (Task 8.1 — 8.3), mesiace 0 až 36.
14. Druh a rozsah účasti žalovaných zodpovedajú ich úlohe ako budúcich potenciálnych užívateľov systému, ako osôb ponúkajúcich vedľajšie služby v rámci systému alebo ako osôb vyvíjajúcich informačno-technické nástroje (Web-dizajn, Interfaces, databázy a iný softvér).
15. AMI a Intracom ako podniky spracujúce a predávajúce elektronické súčiastky patria do skupiny užívateľov. Euram je špedičný podnik, ktorý mohol prevziať dopravu s obchodovateľnými súčiastkami, a spolu s bankou Nordbank, ktorá mohla zabezpečiť platobný styk, patria do druhej kategórie. Úlohy AMI, Intracomu, Euramu a Nordbanky v podstate spočívali v tom, že v počiatočnom štádiu spolupôsobili na zostavení požadovaného profilu a v neskoršej fáze vykonávali testy s prototypmi.
16. Podniky InterTeam, Ision a A-Consult, menšie podniky v oblasti informačnej technológie, boli naproti tomu zodpovedné za vlastný technický rozvoj systému. InterTeam mal ako koordinátor navyše zvláštne úlohy,

akými sú zostavovanie správ a organizácia opatrení na využitie a šírenie výrobku na trhu.

„The Coordinator shall:

17. Tretí oddiel druhej časti prílohy I je venovaný manažmentu projektu. Tu je stanovené najmä postavenie a úlohy podniku InterTeam ako koordinátora projektu. Štvrtý oddiel sa venuje zostaveniu plánu využitia. Podľa piateho oddielu partneri projektu predložia v zmysle článku 6 zmluvy a článku 10 prílohy II pod vedením Inter-Teamu Komisii krátke správy každých šesť mesiacov, podrobnú správu každých 12 mesiacov, jednu hodnotiacu správu v polovici projektu a jednu záverečnú správu. V poslednom oddieli je stanovené, že partneri projektu, dopĺňujúc úpravu v prílohe II, uzatvoria medzi sebou konzorciálnu zmluvu.

(a) be the channel for submitting all documents and for general liaison between the Contractors and the Commission. All general communications with the Commission shall be through the Coordinator;

(b) subject to any special conditions in Article 9 of the contract, receive and distribute all payments which shall be made to the Coordinator in trust for the Contractors. The Coordinator shall immediately transfer the appropriate amount of each payment to each Contractor. The Coordinator shall not be the beneficial owner of any payment...”

20. Článok 5.3 stanovuje takúto úpravu okamžitej výpovede zmluvy zo strany Komisie:

C — Príloha II (Všeobecné podmienky)

18. Všeobecné podmienky obsiahnuté v prílohe II tiež zodpovedajú vzorovej zmluve Komisii.

„The Commission may immediately terminate the contract, or the participation of any Contractor, by written notice:

19. Článok 2.1 prílohy II znie (výňatok):

(a)(i) where remedial action to rectify non-performance within a reasonable period of time (being not less than one month) specified in writing has been requested by the Commission and has not been satisfactorily taken...”

21. Dôsledky výpovede sú stanovené v článku 5.4:

„The Community contribution to costs, on termination, shall be paid if they relate to Project Deliverables accepted by the Commission and such other costs which are fair and reasonable, including expenditure commitments.

...

For termination under Article 5.3(a), interest may be added to any amount to be reimbursed, upon written request, at 2 % above the rate applied by the European Monetary Institute for ECU operations... for the period between the receipt of the funds and their reimbursement.“

22. Pokiaľ ide o právomoc súdu, článok 7 stanovuje:

„The Court of First Instance of the European Communities, and in the case of appeal, the Court of Justice of the European Communities shall have exclusive jurisdiction in any dispute between the Commission and the Contractors concerning the validity, application and interpretation of this contract.“

23. V súvislosti so správami, ktoré mali predložiť zmluvné strany, článok 10 stanovuje:

„10.1 Submission of Reports

The Contractors shall submit to the Commission for approval the following reports...:

(a) progress reports (the progress, resources employed, deviations to the work plan, and results). Each 12 months, or such other period specified in the contract, the information in the relevant report must enable the Commission to evaluate the progress and cooperation, within the Project and with any related project;

(b) a final report covering all the work, the objectives, the results and the conclusions, including a suitable summary of all these matters;

...

10.3 Each progress report shall be submitted within one month of the end of the relevant reporting period.

A final report shall be submitted within two months following the period specified in Article 2.1 of the contract, or the completion of the work, if earlier.

III — Skutkový stav

Unless there are observations by the Commission the final report shall be deemed to be approved within two months of its receipt and within one month in the case of other reports."

25. Vykonávanie projektu začalo v máji 1998. Dňa 8. júna 1998 vyplatila Komisia prvú zálohu vo výške 270 000 eur spoločnosti InterTeam.

24. Články 23.2 a 23.3 v súvislosti s platbami Komisie obsahujú túto úpravu:

26. V správe za 6 mesiacov, zostavenej 15. decembra 1998, žalované vyhlásili úplné splnenie jednotlivých úloh z pracovných programov 1, 2 a 3.

„23.2 Subject to Article 24 of this Annex, all payments shall be treated as advances until acceptance of the appropriate Project Deliverables, or, if none are specified, until acceptance of the final report.

27. Dňa 29. marca 1999 Komisia navrhla spoločnosti InterTeam nasadenie kontrolnej skupiny (Review Team), v zložení: páni Guida a Ouzounis, a preposlala ich životopisy. E-mailom z 8. apríla 1999 InterTeam vyslovil súhlas s navrhovanými expertmi.

23.3 Where the total financial contribution due for the Project, including the result of any audit, is less than the payments made for the Project, the Contractors shall immediately reimburse the difference, in ECU, to the Commission."

28. Po tom, ako žalované v nadväznosti na predloženú správu za 6 mesiacov predložili doklady výdavkov za toto prvé časové obdobie, vyplatila Komisia 6. mája 1999 ďalšiu zálohu vo výške 191 394 eur na časové obdobie od 6. mája do 31. októbra 1998, takže celkové platby k tomuto dátumu dosiahli výšku 461 394 eur.

29. Na zasadnutí 11. júna 1999 v Bruseli, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia žalovaných, Komisia a kontrolná skupina, žalované referovali o stave prác. Keďže vykonávanie projektu podľa názoru kontrolnej skupiny vykazovalo vážne nedostatky, oznámilo prerušenie projektu do 1. júla 1999 a vyzvala zmluvné strany, aby jej dovtedy zaslali doplňujúce informácie, z ktorých bude vyplývať odstránenie vytýkaných nedostatkov.

relevant Articles of Annex II to the contract (in particular Article 5) the Commission hereby has given termination notice.“

31. Listom z 29. júna 1999 zaslala Komisia spoločnosti InterTeam znenie prvej hodnotiacej správy doplnené o prílohu a znovu namietala spôsob, akým sa vykonala zmluva. V prílohe experti vyhodnotili prvý prototyp platformy uvedenej na internete, ktorú otestovali po udelení potrebných prístupových práv od žalovaných.

30. Listom z 18. júna 1999 Komisia zaslala prvú hodnotiacu správu vychádzajúcu z prezentácie vývoja projektu z 11. júna 1999 (Review Report) a ešte raz zhrnula kritiku expertov. List ďalej obsahoval túto časť:

32. Dňa 5. júla 1999 InterTeam odovzdal doplňujúce informácie, napísané čiastočne v nemčine, a poskytol v dvanástom mesiaci projektu splatné čiastočné dodávky. Okrem toho o niečo neskôr predložil správu za 12 mesiacov podľa ustanovení zmluvy.

„These are the reasons why we agreed to suspend the project until 1 July 1999, during which time the consortium has agreed to deliver additional information... This information shall be assessed immediately after 1 July 1999, additional information and remedial actions to rectify non-performance will be taken into account in accordance with the period of time specified in Article 5.3 (a)(i) of Annex II to the contract, effective immediately. Please note that in accordance with the

33. Listom z 23. júla 1999 zaslala Komisia spoločnosti InterTeam druhú hodnotiacu správu, pričom zohľadnila informácie z 5. júla a správu za 12 mesiacov, a pozvala žalované na ďalšie zasadnutie na 8. septembra 1999 do Bruselu. V druhej hodnotiacej správe experti zotrvali na svojej zásadnej kritike všetkých čiastočných dodávok. Uznali len čiastočné dodávky 2.4, 3.1, 4.1, 4.2, 4.3,

4.5 a 4.6 napriek posúdeniu ich kvality ako zlej. Aj po vysvetleniach žalovaných na zasadnutí 8. septembra 1999 kontrolná skupina neustúpila zo svojich záverov.

nula podľa jej údajov z celkovej sumy záloh vo výške 461 394 eur zníženú o náklady za uznané čiastočné dodávky vo výške 144 180 eur. Ďalej Komisia rozpísala, aký podiel týchto uznaných nákladov patrí jednotlivým zmluvným partnerom.

34. Doporučeným listom z 21. decembra 1999 zaslaným spoločnosti InterTeam Komisia vypovedala zmluvu so spätnou účinnosťou k 8. septembru 1999. V tomto liste, ktorého kópiu dostali ostatné žalované, Komisia oznámila zaslanie výzvy na zaplatenie 317 214 eur. Výška tejto sumy vyplý-

35. Ak sa zohľadnia uznané náklady s vyplatenými zálohami pre jednotlivých zmluvných partnerov, podľa údajov Komisie bude rozdelenie takéto:

	A	B	C	D
InterTeam	153 500	300 934	29 491,36	271 443
A-Consult	101 500	61 823	40 960,23	20 862
AMI	97 000	26 743	26 214,55	529
Ision	70 000	39 926	31 129,77	8 797
Euram	40 000	21 606	0,00	21 606
Intracom	68 000	10 362	16 384,09	(6 022)
Nordbank	10 000	0	0,00	0
Suma	540 000	461 394	144 180	317 214

A: maximálny príspevok podľa zmluvy;

B: skutočne poukázaná suma;

C: schválený príspevok;

D: suma, ktorá sa má vrátiť (Intracom má pozitívny zostatok).

36. Po ďalšej písomnej komunikácii Komisia následne listom zo 17. júla 2000 vyzvala spoločnosť InterTeam, aby v lehote 7 dní zaplatila sumu 317 214 eur. Po tom, ako v stanovenej lehote neprišli žiadne platby, Komisia listom z 18. júna 2001 uplatnila pohľadávku vo výške 317 214 eur zvýšenú o úroky voči jednotlivým žalovaným.

tenia zálohy. Nárok na vrátenie vyplýva aj z titulu bezdôvodného obohatenia sa v zmysle § 812 BGB (Bürgerliches Gesetzbuch, nemecký občiansky zákonník). Podľa článku 1 zmluvy a § 420 a nasl. BGB sú žalované povinné vrátiť plnenie ako solidárni dlžníci.

39. Komisia navrhuje

IV — Konanie pred Súdny dvorom a návrhy účastníkov konania

37. Komisia podala 12. augusta 2002 žalobu najprv na Súd prvého stupňa, žaloba však bola postúpená na Súdny dvor. Po dohovore s Kanceláriou Súdu prvého stupňa Komisia listom zo 14. augusta 2002 totiž oznámila, že skutočne podá žalobu na Súdny dvor.

zaviazať žalované ako solidárnych dlžníkov zaplatiť Komisii 317 214 eur zvýšenej o úroky o 2 % vyššie ako sadzba, ktorú uplatňuje Európsky menový inštitút pri operáciách v eure zo sumy vo výške 125 820 eur od 8. júna 1998 a zo sumy 191 394 eur od 6. mája 1999.

38. Komisia sa domnieva, že zmluva bola účinne vypovedaná podľa článku 5.3 a) i) prílohy II, pretože plnenia žalovaných boli nedostatočné, ako vyplýva z hodnotiacich správ záväzných pre žalované a pretože žalované neodstránili vady plnenia v stanovenej lehote. Spoločenstvo má nárok podľa článku 23.3 prílohy II na vrátenie zálohy, pokiaľ táto nepripadá na uznané čiastočné dodávky. Pohľadávka sa podľa článku 5.4 prílohy II musí úročiť od vyplá-

V ústnej časti konania Komisia okrem toho, pokiaľ ide o žalobu voči A-Consult a Ision, subsidiárne navrhuje

určiť, že A-Consult GmbH a Ision GmbH ako solidárni dlžníci s ostatnými žalovanými sú povinné Komisii zaplatiť 317 214 eur zvýšenej o úroky o 2 % vyššie ako sadzba,

ktorú uplatňuje Európsky menový inštitút pri operáciách v euro zo sumy vo výške 125 820 eur od 8. júna 1998 a zo sumy 191 394 eur od 6. mája 1999,

41. A-Consult navrhuje

— žalobu zamietnuť a

a subsidiárne pre prípad, že Súdny dvor neuzná solidárnu zodpovednosť žalovaných,

— Komisiu zaviazať na náhradu trov konania.

určiť, že A-Consult GmbH je povinná Komisii zaplatiť sumu 20 862 eur a Ision GmbH sumu 8 797 eur zvýšené o úroky.

42. Intracom navrhuje

— žalobu zamietnuť,

Ďalej Komisia navrhuje v každom prípade zaviazať žalované na náhradu trov konania.

— zaviazať Komisiu na základe vzájomnej žaloby, aby jej zaplatila sumu 6 022 eur, a

— Komisiu zaviazať na náhradu trov konania.

40. AMI, Euram a InterTeam navrhujú

43. Nordbank navrhuje

— žalobu v rozsahu, v akom je namierená voči nim, zamietnuť a

— žalobu v rozsahu, v akom je namierená voči nej, zamietnuť a

— Komisiu zaviazať na náhradu trov konania.

— Komisiu zaviazať na náhradu trov konania.

44. Žalované popierajú, že ich plnenia boli nedostatočné a ponúkajú na podporu svojho tvrdenia dôkaz v podobe znaleckého posudku. Tvrdia, že neexistuje záväznosť hodnotenia vypracovaného kontrolnou skupinou. V každom prípade čiastočné plnenia dokumentované v správe za 6 mesiacov nemôžu byť napádané, keďže túto správu treba považovať za schválenú z dôvodu, že Komisia nevzniesla námietky v stanovenej lehote. Výpoveď je rovnako neplatná, lebo nebola adresovaná všetkým žalovaným, ale iba spoločnosti InterTeam.

48. Ďalšie tvrdenia účastníkov konania, pokiaľ sú relevantné, budú uvedené v rámci právneho posúdenia.

V — Prípustnosť žaloby

A — Právomoc Súdneho dvora

45. Žalované sa domnievajú, že neexistuje solidárna zodpovednosť za vrátenie záloh, ako to vyplýva z článku 1.2 zmluvy. Podľa názoru Intracom a Nordbank každá zmluvná strana ručí iba v rozsahu, v akom zodpovedá za prípadné vady. Oni svoj prínos ale riadne splnili.

49. Podľa článku 7 prílohy II si zmluvné strany pre všetky spory z tejto zmluvy stanovili Súd prvého stupňa ako príslušný súd prvej inštancie. Preto Komisia najskôr podala svoju žalobu na tento súd.

46. Keďže Ision neodpovedal na žalobu, Komisia vo svojej replike navrhuje voči Ision vydať rozsudok pre zmeškanie. Následne Ision podal dupliku a navrhol zamietnuť tento návrh.

50. Otázne je, či sa táto arbitrážna doložka¹⁰ má vykladať v tom zmysle, že v prípade žaloby Komisie je daná aj právomoc Súdneho dvora ako súdu prvej inštancie. Podľa článku 225 ods. 1 ES má totiž Súd prvého stupňa okrem iného právomoc rozhodovať v zmysle článku 238 ES na základe arbitrážnej doložky, ktorá je obsiahnutá v zmluve uza-

47. V replike Komisia rovnako navrhuje zamietnuť vzájomný návrh Intracomu.

10 — V súlade s terminológiou v článku 238 ES budem ďalej tento pojem používať, aj keď tu v podstate ide o doložku o súdnej príslušnosti, keďže súdy Spoločenstva sú štátnymi súdmi v širšom zmysle slova, ktorých príslušnosť je upravená v Zmluve ES, a nie sú súkromnými rozhodcovskými súdmi.

vretej Spoločenstvom. To platí ale len s výhradou odlišnej úpravy v Štatúte Súdneho dvora, ktorého článok 51 v znení Zmluvy z Nice prenáša príslušnosť pre žaloby inštitúcií Spoločenstva na Súdny dvor.¹¹

52. Pri čisto jazykovom výklade tejto doložky je táto v rozpore s ustanoveniami o právomoci súdov Spoločenstva. Ak by sa preto doložka mala považovať za neplatnú, o spore podľa článku 240 ES by mali rozhodovať vnútroštátne súdy.

51. Na tom sa nič nezmení ani v prípade, ak sa nebude vychádzať zo súčasnej platnej právnej úpravy¹², ale z úpravy platnej v čase podania žaloby. Vtedy podľa článku 238 ES bola v zásade stanovená právomoc Súdneho dvora. Len žaloby súkromných osôb na základe arbitrážnej doložky boli podľa článku 3 písm. c) rozhodnutia o zriadení Súdu prvého stupňa¹³ pridelené Súdu prvého stupňa; pre žaloby inštitúcií Spoločenstva zostal príslušný Súdny dvor.

53. Nikto z účastníkov konania otázku právomoci Súdneho dvora nespochybnil. Na predmetnú otázku Súdneho dvora účastníci konania dokonca výslovne zdôraznili, že spor patrí do právomoci Súdneho dvora. Súdny dvor by však bol predsa v danom prípade povinný *ex officio* konštatovať neplatnosť arbitrážnej doložky a tým svoju nepríslušnosť.¹⁴

54. Niektorí účastníci konania naznačili, že článok 7 prílohy II bol zhodnými písomnými vyjadreniami zmluvných strán, v ktorých sa vyslovili za právomoc Súdneho dvora, dodatočne implicitne zmenený.

11 — Článok 51 bol rozhodnutím Rady 2004/407/ES, Euratom z 26. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 132 s. 5; Mim. vyd. 01/005, s. 85) zmenený a doplnený v tom zmysle, že teraz je tiež Súd prvého stupňa príslušný pre žaloby inštitúcií Spoločenstva na základe arbitrážnej doložky. Podľa prechodného ustanovenia rozhodnutia v článku 2 rozhodnutia však všetky konania už začaté na Súdnom dvore nebudú postúpené na Súd prvého stupňa, ak v čase nadobudnutia účinnosti rozhodnutia už bola ukončená písomná časť konania, ako je to aj v tomto prípade. Z toho treba vyvodit', že pre tieto veci zostáva naďalej príslušný Súdny dvor.

12 — O zásade, že sa majú uplatniť procesnoprávne ustanovenia, ktoré platia v čase rozhodnutia, pozri rozsudky z 12. novembra 1981, Salumi a i., 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 9, a z 1. júla 2004, Tsapalos a Diamantakis, C-361/02 a C-362/02, Zb. s.I-6405, bod 19, s ďalšími poznámkami.

13 — Rozhodnutie Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom z 24. októbra 1988 o zriadení Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES I. 319, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 181), v znení nariadenia Rady 1999/291/ES, ESUO, Euratom z 26. apríla 1999 (Ú. v. ES I. 114, s. 52). Rozhodnutie bolo zrušené článkom 10 Zmluvy z Nice.

55. Tu však vzniká pochybnosť, či je to možné. Na jednej strane musí totiž žalobca v súlade s článkom 38 ods. 6 rokovacieho poriadku už so žalobou predložiť písomné

14 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mayras 27. októbra 1976 vo veci, Pellegrini/Komisia, 23/76 (rozsudok zo 7. decembra 1976, Zb. s. 1807, 1824).

vyhotovenie arbitrážnej doložky. Bez ohľadu na tým stanovenú požiadavku písomnej formy¹⁵ je táto formulácia výrazom skutočnosti, že táto dohoda musí byť uzavretá pred podaním žaloby. Na druhej strane sa zmluva môže meniť podľa svojho článku 8 len prostredníctvom „písomnej dohody“ medzi riadne splnomocnenými zástupcami zmluvných strán. Riešenie tejto otázky však môže ostať otvorené, pretože už z výkladu súčasného znenia arbitrážnej doložky vyplýva, že Súdny dvor je príslušný pre žaloby Komisie zo zmluvy.

doložky, od ktorého konečne závisí príslušnosť Súdneho dvora, neplatia zásady nemeckého práva o výklade zmlúv, ako sú stanovené najmä v § 133 a § 157 BGB, aj keď doložka je obsiahnutá v zmluve, ktorá podlieha nemeckému právu.

56. Z rozsudku Súdneho dvora vo veci Feilhauer¹⁶ vyplýva, že právomoc Súdneho dvora na základe arbitrážnej doložky treba posúdiť výlučne podľa práva Spoločenstva a samotnej doložky. To zodpovedá všeobecne uznávanej zásade, že každý súd uplatňuje vlastné procesné predpisy vrátane predpisov o právomoci. ¹⁷ Volba práva stanovená v zmluve sa potom vzťahuje len na materiálne predpisy. Pre výklad arbitrážnej

57. Aj podľa zásad práva Spoločenstva sa pri výklade zmluvy nevychádza iba z jej znenia. V skutočnosti treba rovnako zohľadniť vôľu zmluvných strán a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá.¹⁸

58. Z formulácie doložky najprv vyplýva, že zmluvné strany nechceli vylúčiť, aby sa Súdny dvor vecou zaoberal. Jeho príslušnosť ako odvolacieho súdu je dokonca výslovne uvedená. Prostredníctvom doložky sa zmluvné strany dokonca vyjadрили, že právomoc pre riešenie sporov nechcú prenechať vnútroštátnym súdom, ale preniesť na súdy Spoločenstva. Účastníci konania v ich vyjadreniach pred Súdnym dvorom potvrdili, že toto bol ich zámer pri uzatváraní zmluvy.

15 — Na písomnú formu nie sú kladené žiadne prísne požiadavky s výhradou odlišnej zmluvnej úpravy. Tak Súdny dvor považuje za dostatočné, ak doložka bola uvedená na nepodpísanom návrhu zmluvy, na ktorý sa však potom zmluvné strany zhodne písomne odvolávali (rozsudok Pellegrini/Komisía, už citovaný, body 9 a 10).

16 — Rozsudok z 8. apríla 1992, Komisia/Feilhauer, C-209/90, Zb. s. I-2613, bod 13.

17 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Lenz 22. októbra 1991 vo veci Komisia/Feilhauer, už citovanej v poznámke pod čiarou 16, Zb. s. I-2622, bod 18. Pozri aj judikatúru Súdneho dvora o článku 17 Bruselského dohovoru z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (rozsudky z 10. marca 1992, Powell Duffryn, C-214/89, Zb. s. I-1745, bod 37, a z 3. júla 1997, Benincasa, C-269/95, Zb. s. I-3767, bod 31).

18 — O povinnosti vykladať zmluvu so zohľadnením kontextu práva Spoločenstva pozri rozsudok z 27. apríla 1999, Komisia/SNUA, C-69/97, Zb. s. I-2363, bod 19.

59. Navyše Súd prvého stupňa a Súdny dvor spoločne tvoria inštitúciu „Súdny dvor“. To je zrejme z toho, že článok 7 ods. 1 ES, v ktorom sú uvedené inštitúcie Spoločenstva, hovorí len o Súdnom dvore a Súd prvého stupňa nie je osobitne uvedený. Okrem toho časť Zmluvy ES, ktorá obsahuje predpisy o Súdnom dvore a Súde prvého stupňa má nadpis „Súdny dvor“. Následne sa nedá vylúčiť, že označenie Súdu prvého stupňa akoby *pars pro toto* obsahovalo aj Súdny dvor.

60. Na záver je potrebné zohľadniť, že zmluva bola uzavretá v rámci programu Esprit. Pridelením subvencií na základe príslušného programu Spoločenstvo sleduje výskumné a priemyselno-politické ciele. Je správne preniesť právomoc na riešenie právnych sporov v súvislosti s týmito zmluvami na súdy Spoločenstva. Tým je zaručené, že tieto súdy budú jednotne a v kontexte práva Spoločenstva vykladať zmluvy uzatvorené podľa jednotného vzoru, pokiaľ to vnútroštátne právo uplatniteľné na zmluvu dovoľuje.

61. Tu prezentovaný názor nie je v rozpore s konštatovaním Súdneho dvora, že jeho právomoc na základe arbitrážnej doložky je potrebné vykladať reštriktívne, pretože predstavuje odchýlku od všeobecného práva.¹⁹ Tento výrok Súdneho dvora sa týka otázky,

aké požiadavky sa môžu uplatňovať v rámci žaloby podľa článku 238 ES pred inštitúciou „Súdny dvor“ a nie vymedzenia právomoci Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa.

62. Okrem toho sa Súdny dvor už niekoľkokrát zaoberal na základe rovnakých alebo podobných doložiek so žalobami inštitúcií Spoločenstva.²⁰ V žiadnom z týchto prípadov nespochybnil svoju právomoc pre formuláciu doložky, hoci je *ex offo* povinný určiť svoju prípadnú nepríslušnosť. Z toho je možné len vyvodiť, že Súdny dvor doložku vyložil tu navrhnutým spôsobom.

63. Z výkladu článku 7 prílohy II pri zohľadnení vôle zmluvných strán a kontextu vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodovať o žalobách Komisie z predloženej zmluvy.

19 — Rozsudky z 18. decembra 1986, Komisia/Zoubek, 426/85, Zb. s. 4057, bod 11, a z 3. decembra 1998, Komisia/Iraco, C-337/96, Zb. s. I-7943, bod 49.

20 — Rozsudky z 10. apríla 2003, Parlament/SERS a mesto Štrasburg, C-167/99, Zb. s. I-3269, zo 16. októbra 2003, Komisia/ITEC, C-29/03, Zb. s. I-12205, zo 16. októbra 2003, Komisia/ITEC, C-30/03, Zb. s. I-12217, a z 8. júla 2004, Komisia/Trendsoft, C-127/03, zatiaľ neuverejnené v Zbierke, body 7 a 21.

B — *Prípustnosť žaloby proti InterTeamu*

2) Právne posúdenie

64. Dňa 22. decembra 1999 sa valné zhromaždenie spoločnosti InterTeam uznieslo na zrušení spoločnosti, ktoré bolo zapísané do obchodného registra 18. januára 2000. Skončenie likvidácie bolo zapísané 8. novembra 2001 a spoločnosť bola z obchodného registra vymazaná.

1) Tvrdenia účastníkov konania

65. Podľa názoru Komisie je žaloba proti InterTeamu prípustná. Tvrdenie žalobcu, že žalovaná má ešte majetok, odôvodňuje prípustnosť žaloby. V opačnom prípade by sa žalovaný mohol vyhnúť hroziacemu sporu výmazom z obchodného registra.

66. Spoločnosti AMI, Euram a InterTeam však považujú žalobu proti InterTeamu za neprípustnú. InterTeam bol zrušený pre zastavenie činnosti a z toho vyplývajúceho nedostatku majetku. Po uskutočnenom výmaze z obchodného registra nemá spôsobilosť byť účastníkom konania.

67. Žaloba proti InterTeamu by bola neprípustná, ak by už InterTeam pri podaní žaloby nemal právnu a procesnú spôsobilosť. V rozsudku Komisia/Oder-Plan Architektur a i. Súdny dvor otázku právnej a procesnej spôsobilosti jednej spoločnosti rozhodol podľa práva sídla spoločnosti.²¹ Právom sídla spoločnosti je v tomto prípade nemecké právo. Podľa nemeckého práva spoločnosť s ručením obmedzeným (GmbH) zaniká výmazom z obchodného registra po skončení likvidácie. Z procesuálneho hľadiska úplný zánik spoločnosti má za následok aj zánik jej procesnej spôsobilosti; žaloby proti nej sú tým neprípustné.²²

68. Na rozdiel od tohto prípadu sa žalovaná vo veci Komisia/Oder-Plan Architektur a i. ešte nachádzala v štádiu likvidácie a nebola ešte vymazaná z obchodného registra. Preto z tohto rozsudku nemožno, ako sa Komisia

21 — Rozsudok z 11. októbra 2001, Komisia/Oder-Plan Architektur a i., C-77/99, Zb. s. I-7355, bod 28. Pozri tiež rozsudok z 27. novembra 1984, Bensider a i./Komisia, 50/84, Zb. s. 3991, bod 7. Podľa rozsudku z 5. novembra 2002, Überseering, C-208/00, Zb. s. I-9919, treba vychádzať skôr z miesta založenia spoločnosti. Keďže miesto založenia a sídla sú rovnaké, nie je potrebné túto otázku ďalej rozoberať.

22 — Pozri LUTTER — HOMMELHOFF: *GmbH-Gesetz: Kommentar*, 15. vydanie, 2000, § 74, bod 17.

domnieva, vyvodí, že žaloba proti už pred podaním žaloby úplne likvidovanej a vymazanej spoločnosti InterTeam je prípustná.

z obchodného registra, nie je presvedčivé. Výmaz spoločnosti z obchodného registra sa totiž uskutočňuje až po ukončení zákonom stanoveného postupu, ktorý zaručuje ochranu veriteľov.²⁶ Výnimky zo zásady neprípustnosti žaloby proti likvidovaným a vymazaným spoločnostiam sa z dôvodov právnej istoty môžu pripustiť iba pod podmienkou, že žalobca uvedie podložené indície o existencii majetkových hodnôt.

69. Aj likvidovaná a vymazaná spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť však výnimočne žalovaná, ak žalobca podložene tvrdí, že spoločnosť s ručením obmedzeným má ešte majetok.²³ V tomto rozsahu potom žalovaná má znovu právnu a procesnú spôsobilosť. Podmienkou však je, aby žalobca uviedol prinajmenšom indície o existencii použiteľného majetku.²⁴ Naproti tomu len vágne tvrdenie, že spoločnosť s ručením obmedzeným má ešte uplatniteľné pohľadávky, nepostačuje na prípustnosť takéhoto procesu.²⁵

70. Tvrdenie Komisie, že žalovaná ešte má majetok, čo by malo postačovať na prípustnosť žaloby proti vymazanej spoločnosti s ručením obmedzeným, pretože inak by sa žalovaný mohol vyhnúť žalobe výmazom

71. Keďže Komisia len všeobecne tvrdila, že InterTeam vlastní ešte majetok, ale nepredniesla v tejto veci žiadne ďalšie oporné body, treba žalobu Komisie proti InterTeamu zamietnuť ako neprípustnú.²⁷

23 — Pozri Bundesarbeitsgericht, rozsudok z 4. júna 2003, 10 AZR 449/02, *Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2003, s. 1049.

24 — V tomto zmysle to výslovne uviedol Bundesgerichtshof, rozsudok z 2. júna 1999, VIII ZR 112/98, *Neue juristische Wochenschrift* 1999, s. 2972, ktorý podľa staršej judikatúry považoval za dostatočné len tvrdenie existencie majetku, rozsudok z 29. septembra 1967, V ZR 40/66, BGHZ 48, 303, 307.

25 — Pozri SCHMIDT in: SCHOLZ, *Kommentar zum GmbH-Gesetz*, 9. vydanie, 2002, § 60, bod 62.

26 — Tak treba okrem iného podľa § 65 ods. 1 zákona o spoločnosti s ručením obmedzeným (GmbHG — Gesetz betreffend die Gesellschaft mit beschränkter Haftung) zrušenie spoločnosti s ručením obmedzeným zapísať do obchodného registra a podľa § 65 ods. 2 likvidátormi trikrát zverejniť. Zároveň treba vyzvať veriteľov, aby sa im prihlásili. Po poslednom zverejnení začína plynúť jednoročná lehota, do uplynutia ktorej sa žiadne majetkové hodnoty spoločnosti nemôžu deliť.

27 — Nie je jasný zostatok 150 000 eur, ktoré mal InterTeam okamžite postúpiť iným zmluvným stranám alebo minimálne ich fiduciárne spravovať oddelene od svojho majetku. Možno mala Komisia uplatňovať nárok voči zodpovedným osobám spoločnosti InterTeam namiesto toho, že vystupuje proti likvidovanej spoločnosti.

*C — Prípustnosť žaloby proti spoločnostiam
A-Consult a Ision*

72. Žaloba Komisie bola podaná 12. augusta 2002. Už predtým, totiž 25. júla 2002, sa začalo konkurzné konanie týkajúce sa majetku A-Consultu podľa rakúskeho práva a 19. júla 2002 insolvenčné konanie týkajúce sa majetku spoločnosti Ision podľa nemeckého práva.

74. Aj Ision považuje žalobu vznesenú proti nemu za neprípustnú. Začatím konkurzného konania 19. júla 2002 zaniklo oprávnenie podať žalobu. Od toho okamihu podľa § 80 nemeckého Insolvenzordnung (ďalej len „InsO“) má procesnú spôsobilosť správca konkurznej podstaty, pokiaľ ide o majetok v konkurze. Správcom konkurznej podstaty však žaloba nebola doručená. Preto sa nestal účastníkom konania.

1) Tvrdenia účastníkov konania

73. Správca konkurznej podstaty A-Consultu uvádza, že žaloba podaná proti spoločnosti A-Consult je neprípustná. Podľa § 6 rakúskeho Konkursordnung (ďalej len „KO“) po začatí konkurzu právne spory na uplatnenie nárokov na majetok z konkurznej podstaty sa nemôžu začať ani v nich pokračovať. Podľa článkov 16 a 17 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní²⁸ (ďalej len nariadenie č. 1346/2000) sa začatie konkurzného konania uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch Európskej únie a má tam rovnaké účinky, aké mu pripisuje právo štátu, v ktorom sa konanie začne.

75. Podľa názoru Komisie sú žaloby prípustné. Výlučná právomoc Súdneho dvora na rozhodnutie tohto sporu vyplýva z článku 238 ES v spojení s arbitrážnou doložkou. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátne právo nemôže odporovať tejto výlučnej právomoci. Nariadenie č. 1346/2000 sa týka len účinkov konkurzného konania v členských štátoch, nemá ale žiadny vplyv na prípustnosť žaloby podanú na Súdny dvor. Okrem toho Komisia bola vďaka informovaniu o začatí konkurzného konania týkajúceho sa spoločnosti A-Consult až 23. septembra 2002, teda po dva a pol mesiace. Toto nie je možné považovať za „okamžite“ v zmysle článku 40 nariadenia č. 1346/2000.

28 — Ú. v. ES L 160, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191.

2) Právne posúdenie

prípade po rozsudku Feilhauer³⁰ sa nemožno odvolávať na vnútroštátne procesné ustanovenia vylučujúce právomoc Súdneho dvora.

a) O hlavnom návrhu

76. Prípustnosť žaloby proti spoločnostiam, na majetok ktorých sa začalo konkurzné, resp. insolvenčné konanie, môže byť rovnako ako prípustnosť žalôb proti spoločnostiam nachádzajúcim sa v likvidácii považovaná za problém právnej a procesnej subjektivity. Pre takýto výklad hovorí skutočnosť, že začatie konkurzného konania má za následok bezprostrednú zmenu statusu spoločnosti a táto už nemôže konať prostredníctvom svojich orgánov. Mení sa na zvláštny majetok (konkurzná podstata) spravovaný správcom konkurznej podstaty. Podľa toho treba vychádzať z práva sídla spoločnosti, teda rakúskeho, resp. nemeckého práva.²⁹

78. Kvalifikovanie prípustnosti ako problému procesnej spôsobilosti alebo všeobecného problému právomoci nemusí byť relevantné, ak by z výkladu procesného práva Súdneho dvora pri zohľadnení nariadenia č. 1346/2000 vyplynulo, že účinky začatia konkurzného konania v jednom členskom štáte je rovnako potrebné zohľadniť aj v konaní pred Súdnyim dvorom.

79. Podľa článku 4 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1346/2000 právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví účinky konkurzného konania na konania iniciované jednotlivými veriteľmi. Tým sa prípustnosť právnych úkonov pred súdmi v členských štátoch riadi nemeckým a rakúskym právom.

77. Prípustnosť sa ale môže posudzovať aj ako iná procesno-právna otázka podľa práva sídla súdu, teda procesného práva Súdneho dvora, ktoré však nemá výslovné ustanovenie uplatniteľné na takýto prípad. V každom

80. Podľa nemeckého práva na základe § 87 InsO môžu veritelia svoje pohľadávky vymáhať po začatí konkurzného konania na majetok dlžníka len na základe predpisov o konkurznom konaní. Namiesto občiansko-právneho podania žaloby nastupuje prihla-

29 — Pozri rozsudok Komisia/Oder-Plan Architektur a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 28.

30 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 13.

sovacie konanie podľa § 174 a nasl. InsO. Priamu žalobu na plnenie proti solidárnemu dlžníkovi alebo správcovi konkurznej podstaty treba zamietnuť ako neprípustnú.³¹

81. Aj podľa rakúskeho práva na základe § 6 ods. 1 KO sa po začatí konkurzu nemôžu začať právne spory na uplatnenie alebo zabezpečenie pohľadávok na majetok patriaci do konkurznej podstaty.

82. Uplatnením vnútroštátneho práva by predmetné žaloby museli byť zamietnuté.

83. Je potrebné súhlasiť s Komisiou, že nariadenie č. 1346/2000 neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by výslovne stanovovalo uplatnenie na konanie pred Súdny dvorom. Ani procesné predpisy Súdneho dvora neodkazujú na nariadenie. Z výkladu nariadenia so zreteľom na jeho zmysel a účel však vyplýva, že na konanie pred Súdny dvorom nemôže platiť žiadna výnimka zo zásad stanovených nariadením č. 1346/2000.

84. Cieľom konkurzného konania je v jedinom konaní rovnomerne rozdeliť majetok, ktorý je k dispozícii, medzi všetkých veriteľov zúčastnených v tomto konaní. Preto podľa vnútroštátneho práva je vylúčené začínať oddelené uplatňovanie pohľadávok po začatí konkurzného konania. Veritelia nemôžu podať ani priamu žalobu, aby získali oddelený titul, ani pristúpiť k jednotlivej exekúcii z existujúcich titulov.³² Tým by totiž jednotlivý veriteľ mohol získať lepšie postavenie ako ostatní veritelia. Článok 4 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1346/2000 zabezpečuje, aby táto zásada nemohla byť obchádzaná prostredníctvom podania žaloby v inom členskom štáte.

85. Nariadenie je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch a záväzné pre všetky vnútroštátne súdy. Nie je zrejmé, prečo by sa zásady stanovené v nariadení nemali dodržiavať. Ak by tieto zásady neboli zodpovedajúco uplatnené na žaloby Komisie pred Súdny dvorom, mala by Komisia v porovnaní s inými veriteľmi, ktorí svoje pohľadávky môžu uplatňovať len v rámci konkurzného konania, neodôvodnene výhodnejšie postavenie.³³ Aby nebol spochybnený *effet utile* nariadenia, musí platiť aj

32 — Pozri k tomu § 89 InsO.

33 — V rozsudku z 22. februára 1990, Busseni, 221/88, Zb. s. I-495, bod 26, Súdny dvor už rozhodol, že odporúčanie ESUO nesmie byť vykladané v tom zmysle, že ESUO má v rámci kolektívneho vykonávacieho konania prednostné právo voči súkromným veriteľom.

31 — Pozri HESS — WEIS — WIENBERG: *Kommentar zur Insolvenzordnung*, 2. vydanie, 2001, § 87, body 6 a 7.

pre Komisiu, že svoje zmluvné pohľadávky po začatí konkurzného konania môže uplatňovať len v rámci vnútroštátneho konkurzného konania.

86. Vyjadrenia Súdneho dvora v rozsudku Feilhauer³⁴, ako aj zásada, že súd uplatňuje vlastné procesné predpisy, toto riešenie nevylučujú. Vnútroštátne predpisy, ktoré popierajú prípustnosť žaloby pred Súdny dvorom, sa uplatnia na základe kolíznej normy práva Spoločenstva [článok 4 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1346/2000]. Samotné právo Spoločenstva teda pripúšťa, alebo dokonca prikazuje, aby prípustnosť žaloby pred Súdny dvorom z dôvodu uplatňovania vnútroštátnych predpisov bola obmedzená.

88. S týmto tvrdením nemožno súhlasiť. Článok 40 nariadenia č. 1346/2000 totiž neobsahuje žiadne sankčné ustanovenie, ktoré by hovorilo, že pri nie okamžitom oznámení nastávajú účinky začatia konkurzného konania len pre veriteľov, ktorí boli okamžite informovaní. Okrem toho začatie konkurzného konania sa zapisuje do obchodného registra (Handelsregister v Nemecku a Firmenbuch v Rakúsku) a je zverejnené, takže Komisia sa aj bez zodpovedajúceho oznámenia mohla dozvedieť o začatí konania.

89. Na základe uvedeného treba konštatovať, že žaloba proti spoločnostiam A-Consult a Ision je neprípustná, pretože rakúske a nemecké konkurzné právo v rozsahu, v akom je to relevantné, vylučujú individuálne konania iniciované jednotlivými veriteľmi po začatí konkurzného, resp. insolvenčného konania.

b) O subsidiárnych návrhoch

87. Komisia subsidiárne tvrdí, že prípustnosť žaloby proti A-Consultu aj pri uplatňovaní nariadenia č. 1346/2000 v každom prípade vyplýva z toho, že v rozpore s článkom 40 nariadenia až po dva a pol mesiace po začatí konkurzného konania bola informovaná o tejto skutočnosti, a teda nie „okamžite“ v zmysle tohto ustanovenia.

90. V ústnej časti konania Komisia subsidiárne zmenila svoju žalobu o plnenie proti A-Consultu a Isonu na žalobu o určenie. V tom čase ešte pohľadávka voči spoločnosti A-Consult nebola prihlásená do konkurzného zoznamu. Pohľadávka voči Isonu bola však prihlásená do insolvenčnej tabuľky

34 — Pozri k tomu bod 78 vyššie.

v bližšie neurčenom čase podľa zhodných vyjadrení Komisie a správcu konkurznej podstaty Ison na pojednávaní a správca konkurznej podstaty túto pohľadávku popiera.

rozhodcovský súd, na ktorom sa zmluvné strany dohodli.³⁵

91. V prípade, že pohľadávku prihlásenú do zoznamu pohľadávok v stanovenej lehote správca konkurznej podstaty alebo iný veriteľ poprie, žalobca môže podľa rakúskeho práva podať určovaciu žalobu na základe § 110 KO. Pre túto žalobu je podľa § 111 KO príslušný konkurzný súd. Obdobné platí v nemeckom práve podľa § 179 a nasl. InsO.

93. Podmienkou pre určovaciu žalobu v každom prípade je, aby pohľadávka bola prihlásená do zoznamu, resp. tabuľky pohľadávok a bola namietaná. To sa doteraz ešte nestalo v prípade pohľadávky voči A-Consultu. Subsidiárne návrhy sú tak neprípustné, pokiaľ sa týkajú pohľadávok voči A-Consultu. Pokiaľ totiž nie je istota, že pohľadávka je namietaná, neexistuje právny záujem ochrany. Ak pohľadávka zostane nesporná, Komisia nemusí jej určenie dosiahnuť pomocou žaloby.

92. Stanovenie príslušnosti konkurzného, resp. insolvenčného súdu pre tieto určovacie žaloby v oboch právnych poriadkoch nebránia podaniu predmetnej žaloby na Súdny dvor. Podľa § 110 ods. 1 KO je konanie o určovacej žalobe na konkurznom (rakúskom) súde začaté len vtedy, pokiaľ je riešenie súdnou cestou prípustné. Obdobne to platí v nemeckom práve podľa § 185 InsO. Keďže podľa článku 238 ES v prípade stanovenia arbitrážnej doložky má Súdny dvor výlučnú právomoc, rozhodovanie vnútroštátnych súdov by bolo neprípustné. Nemecké právo okrem toho uznáva, že žaloba o určenie sporných konkurzných pohľadávok odlišne od § 180 InsO môže byť podaná aj na

94. Pohľadávka voči Isonu bola prihlásená do insolvenčnej tabuľky.³⁶ Subsidiárne návrhy môžu byť tiež neprípustné, pretože buď neboli namierené proti správne žalovanému, a/alebo boli podané oneskorene.

35 — HESS — WEIS — WIENBERG: c. d., § 180, bod 2.

36 — Z dôvodu nedostatočnej písomnej dokumentácie nie je jasné, čo presne bolo prihlásené do tabuľky pohľadávok: nárok, ktorý bol uplatňovaný prvým subsidiárnym návrhom alebo druhým subsidiárnym návrhom. Ďalej nie sú predložené žiadne informácie o tom, či nárok poprel len správca konkurznej podstaty alebo aj iní veritelia, proti ktorým by musela byť vznesená určovacia žaloba.

95. Určovací žalobu s ohľadom na insolvenčnú tabuľku treba namieriť proti inej žalovanej ako v prípade pôvodne podanej žaloby o plnenie, totiž proti tomu, kto popiera existenciu pohľadávky. To môže byť správca konkurznej podstaty alebo aj iný veriteľ. Pochybnosti o prípustnosti subsidiárnych návrhov proti Ision existujú aj preto, lebo Komisia nepožiadala o zmenu žaloby na žalobu proti správcovi konkurznej podstaty alebo inému veriteľovi, ktorý pohľadávku namietol. Následkom toho nebola žaloba správcovi konkurznej podstaty formálne doručená.

nia nemôžu uvádzať nové žalobné dôvody, iba ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Toto ustanovenie treba analogicky uplatniť na túto zmenu žaloby, vrátane k tomu potrebných tvrdení o skutkových okolnostiach, najmä o prihlásení pohľadávky do insolvenčnej tabuľky a jej popretia správcom konkurznej podstaty.

96. Aj v prípade toho najširšieho výkladu návrhov v tom zmysle, že mali smerovať proti správcovi konkurznej podstaty, proti ich prípustnosti svedčí skutočnosť, že boli podané až na pojednávaní. Treba síce vychádzať z toho, že určenie pohľadávky je obsiahnuté v odsúdení na príslušné plnenie. Keďže žaloba o určenie pohľadávky v súvislosti s insolvenčnou tabuľkou je namierená proti inej žalovanej ako pôvodná podaná žaloba o plnenie, totiž proti tým, ktorí popierajú existenciu pohľadávky, zmena žaloby je nevyhnutná.

98. Konkurzné konanie na majetok Isionu bolo začaté 19. júla 2002. Aj keby Komisia pri podávaní žaloby 12. augusta 2002 napriek zverejneniu ešte nevedela o začatí konania, dozvedela by sa o ňom najneskôr doručením doporučeného listu správcu konkurznej podstaty spoločnosti Ision v rámci tohto konania 26. septembra 2002.

97. Rokovací poriadok výslovne neupravuje, či a v akom prípade a k akému okamihu je ešte možná zmena žaloby. Podľa článku 42 ods. 2 rokovacieho poriadku sa počas kona-

99. Odvtedy mala možnosť prihlásiť pohľadávku do insolvenčnej tabuľky a po jej popretí správcom konkurznej podstaty podať určujúce návrhy. V skutočnosti tieto návrhy podala až na pojednávaní 8. júla 2004 bez odôvodnenia tohto omeškania. Toto malo okrem iného za následok nedostatočné zapojenie správcu konkurznej podstaty Isionu do tohto konania. Správca konkurznej podstaty pred prihlásením pohľadávky do tabuľky a pred doručením žaloby nemal žiadny dôvod zúčastniť sa na konaní pred Súdnyim dvorom.

100. V dôsledku uvedeného je žaloba proti spoločnostiam A-Consult a Ision neprípustná v rozsahu, v akom subsidiárne žiada o určenie pohľadávok do zoznamu pohľadávok, resp. do insolvenčnej tabuľky.

A — *Solidárna zodpovednosť*

1) Tvrdenia účastníkov konania

VI — Opodstatnenosť

a) Komisia

101. Komisia, opierajúc sa o zmluvné ustanovenia, najmä článok 23.3 prílohy II, a o bezdôvodnené obohatenie, si podľa § 812 BGB uplatňuje nárok na vrátenie zálohy proti žalovaným ako solidárnemu dlžníkovi. Keďže žaloba proti spoločnostiam InterTeam, A-Consult a Ision je neprípustná, zostáva ešte preskúmať, či je žaloba proti spoločnostiam AMI, Intracom, Euram a Nordbank³⁷ opodstatnená.

103. Komisia v podstate tvrdí, že solidárna zodpovednosť vyplýva z článku 1 zmluvy a článku 23.3 prílohy II. Rozdelenie na pracovné kroky na jednotlivé zmluvné strany nie je v rozpore so solidárnym záväzkom, pretože účelom jednotlivých čiastkových plnení bolo splnenie toho istého cieľa.

102. Solidárny záväzok je podľa § 421 BGB charakteristický tým, že každý dlžník je povinný splniť celé plnenie. Len ak ide o solidárny záväzok, môže byť žaloba Komisie úspešná v celom rozsahu. Inak môže Komisia žiadať od každého zmluvného partnera len pomerné plnenie.

104. Podľa Komisie ďalej zo zmluvy vyplýva, že podľa § 425 ods. 1 BGB každej žalovanej treba pripísať zanedbanie povinnosti ostatných žalovaných.³⁸ O takúto spoluzodpovednosť za zavinenie iných solidárnych dlžníkov ide podľa nemeckého práva spravidla vždy, keď sa viacerí podnikatelia zaviazu na zhotovenie jedného diela, ako je to v tomto prípade (§ 427 BGB).

³⁷ — Pokiaľ sa ďalej hovorí o žalovaných, majú sa na mysli len tieto štyri spoločnosti.

³⁸ — Komisia v tejto súvislosti odkazuje na rozsudok Komisia/Oder-Plan Architektur a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 61.

105. Článok 1 ods. 2 zmluvy sa vraj netýka tohto prípadu, ale upravuje, v akom rozsahu zmluvné strany zodpovedajú voči tretím osobám (napr. subdodávateľom) za zanedbanie povinnosti zmluvnej strany. Aj keby v tomto prípade išlo o výnimku zo solidárnej zodpovednosti voči Komisii, žalované nespravili všetko preto, aby nedostatky dokumentované v kontrolných správach boli odstránené. V každom prípade žalované porušili povinnosť vzájomne spolupracovať a v rozpore článkom 2 ods. 3 písm. c) prílohy II neinformovali Komisiu o nedostatočnom napredovaní prác.

sťami, aby mohla sama splniť celé plnenie. Okrem toho v prípade pochybností má zmluvná úprava prednosť pred úpravou v § 427 BGB.

108. Spoločnosti AMI, Euram a InterTeam, ktoré predložili spoločné vyjadrenie, ako aj banka Nordbank zastávajú názor, že solidárny záväzok upravený v článku 1 ods. 1 zmluvy je výrazne zmenený ustanovením v odseku 2.

b) Žalované

106. Spoločnosti A-Consult a Intracom sa domnievajú, že článok 1 ods. 1 zmluvy v každom prípade nezakladá solidárnu zodpovednosť za povinnosť vrátiť zálohu podľa článku 23.3 prílohy II. Zodpovednosť za samotné sekundárne plnenia skôr upravuje článok 1 ods. 2 zmluvy.

109. Žalované ďalej uvádzajú, že Komisia jednotlivo nepreukázala, aké nedostatky vytýka príslušným zmluvným partnerom podľa článku 1 ods. 2 zmluvy. Nordbank a Intracom dopĺňajú, že až do prerušenia prác si všetky svoje povinnosti plnili. Z dôvodu predčasného ukončenia vlastne viac nemohli plniť im prislúchajúce úlohy.

107. Intracom vylučuje existenciu solidárneho záväzku už preto, že žiadna žalovaná nedisponuje potrebnými odbornými znalosťami,

110. Nordbank a Intracom popierajú, že by porušili oznamovaciu povinnosť. Článok 2 ods. 3 písm. c) prílohy II len stanovuje, že zmluvné strany musia Komisiu prostredníctvom koordinátora upozorniť na ťažkosti

v oblasti ich úloh. V každom prípade nemohli spoznať, že iné zmluvné strany snád svoje povinnosti plnili nedostatočne.

ručí za záväzky spoločnosti, a to do výšky celkových záväzkov, a nie len do výšky podielu, ktorý na neho pripadá vo vnútornom vzťahu spoločnosti.⁴⁰

111. Z charakteru zmluvy ako subvenčnej podľa názoru Nordbank vyplýva, že každý zmluvný partner je povinný vrátiť zálohu, len ak skutočne dostal verejné prostriedky, ktoré mu nepatrili.

113. Akcesorická zodpovednosť spoločníkov však tak ako zmluvne dohodnutá solidárna zodpovednosť predpokladá, že zmluva skutočne zakladá nárok na vrátenie zálohy voči spoločnosti (a nielen voči jednotlivým zmluvným stranám) a že osobná zodpovednosť spoločníkov nebola v zmluve obmedzená.

2) Právne posúdenie

112. Či existuje solidárny záväzok je potrebné zistiť v prvom rade na základe zmluvnej úpravy. Pritom by mohlo ísť o solidárny záväzok v prípade, že je stanovený priamo v zmluve. Inak môže solidárna zodpovednosť zmluvných partnerov vyplývať z toho, že tvoria spoločnosť občianskeho práva v zmysle § 705 BGB, ktorej cieľom je uskutočnenie projektu.³⁹ Každý spoločník takejto spoločnosti totiž v zásade akcesoricky

114. Pre povinnosť hlavného plnenia, teda uskutočnenie projektu, sa zdá, že článok 1 ods. 1 zmluvy podľa jeho znenia jednoznačne zakladá solidárnu zodpovednosť. V texte zmluvy zvolený výraz jointly and severally zodpovedá solidárnemu záväzku. Tomu zodpovedá aj príslušná časť vzorovej zmluvy v nemeckom znení: „Die Vertragspartner führen die in Anhang I dieses Vertrags genannten Arbeiten... als Gesamtschuldner... aus“.

115. Ak nedeliteľné plnenie, ako v tomto prípade, nemôže byť vykonané každým zo zmluvných partnerov, tak zmluvné strany by

39 — Podľa prílohy I časti 2 bodu 6 (s. 70 zmluvy) sa stanovilo uzatvorenie konzorciálnej zmluvy. Ak by k tomu nedošlo, mohla by vzniknúť spoločenská zmluva medzi zmluvnými stranami aj konkludentne.

40 — SPRAU in: PALANDT: *Bürgerliches Gesetzbuch*, 62. vydanie, 2003, § 714, bod 12.

mohli chcieť namiesto solidárnej zodpovednosti spoločnú zodpovednosť, pretože sa nedá vychádzať z toho, že zmluvní partneri sa chceli zaviazat' na splnenie niečoho nemožného.⁴¹ Spoločný záväzok je charakteristický tým, že veriteľ nemôže žiadať splnenie plnenia od každého jednotlivého dlžníka, ale len splnenie plnenia prostredníctvom spolupôsobenia všetkých dlžníkov.⁴²

súčiastky. Komisia žiada vrátenie záloh, na ktoré žalované podľa jej názoru nemajú nárok. Skutočnosť, že už pre hlavné plnenie neexistuje solidárny záväzok, je indíciou na to, ako chceli zmluvné strany všeobecne rozdeliť riziká. Napriek tomu z toho nutne nevyplýva, že pre povinnosť vrátenia záloh tiež neplatí solidárny záväzok.

116. Z článku 1 ods. 2 zmluvy vyplýva, že napriek zneniu odseku 1 bol skutočne dohodnutý spoločný záväzok. Článok 1 ods. 2 totiž ukladá zmluvným partnerom len povinnosť primeraným spôsobom sa snažiť dosiahnuť ciele projektu a prevziať povinnosti zmluvnej strany, ktorá poruší zmluvu. Ďalej žiadna zmluvná strana nemá ručiť za udalosti, ktoré nemôže ovplyvniť. Keďže žiadna zmluvná strana teda nie je povinná sama splniť celé plnenie, solidárny záväzok je vylúčený.

118. Vrátenie záloh je deliteľné plnenie, pre ktoré podľa zákonných ustanovení platia nasledujúce zásady. Ak sú viacerí dlžníci povinní splniť deliteľné plnenie, ako je sporné vrátenie, tak v prípade pochybností ručia podľa § 420 BGB len pomerne. Paragraf 427 BGB však odlišne stanovuje, že aj pri deliteľných plneniach v prípade pochybností existuje solidárne ručenie, ak sa viacerí dlžníci na základe zmluvy spoločne zaviazali na splnenie jedného plnenia. Táto úprava pre výklad však platí len s výhradou, že zmluvne nebola prijatá žiadna odlišná úprava, čo je potrebné ďalej preskúmať. Solidárny záväzok môže tiež existovať, pokiaľ ide o záväzok spoločnosti občianskeho práva, za ktorý spoločníci ručia akcesoricky ako solidárni dlžníci.

117. V tomto spore však už nejde o hlavné plnenie, teda vykonanie projektu a zostavenie obchodnej platformy pre elektronické

41 — BYDLINDSKI in: *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, zv. 2a, 4. vydanie, 2003, § 431, bod 3; NOACK in: *STAUDINGER, Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, 1999, úvodné poznámky k § 420 a nasl., bod 24; iný názor: HEINRICHS in: *PALANDT*: c. d., úvodné poznámky k § 420 a nasl., bod 9.

42 — NOACK in: *STAUDINGER*: c. d., úvodné poznámky k § 420 a nasl., bod 26.

119. Ústredným ustanovením zmluvy pre vrátenie záloh, ktoré presiahli uznané náklady, je článok 23.3 prílohy II. Toto

ustanovenie výslovne nestanovuje solidárnu zodpovednosť všetkých zmluvných strán. Nárok Komisie na vrátenie plnenia môže byť namierený proti — myslenej — spoločnosti alebo súboru zmluvných strán za záväzky, za ktoré každý zmluvný partner ručí solidárne. Tak isto je možné si predstaviť, že každá jednotlivá zmluvná strana ručí len za sumy, ktoré dostala.

strán, ktoré sú povinné vrátiť to, čo získali napr. na základe neplatnej zmluvy.⁴³ Niečo iné však môže platiť, ak došlo k obohateniu v prospech spoločného a nerozdielného spoločenstva, ako napr. spoločnosti občianskeho práva.⁴⁴

120. V článku 23.3 ako osoby povinné vrátiť zálohy sú uvedené „the contractors“ (zmluvné strany). Z toho sa ale nedá jednoznačne vyvodiť spoločná povinnosť a z toho solidárny záväzok. Táto formulácia sa môže chápať aj tak, že všetci zmluvní partneri musia vrátiť vždy sumy, ktoré presahujú ich náhradu nákladov, ktorá im patrí.

122. Rozhodujúcim pre pochopenie povinnosti vrátiť plnenie je teda zistiť, kto bol príjemcom platby. Lebo len ten, kto bol príjemcom platby, je teraz osobou povinnou vrátiť plnenie.

123. Dalo by sa uvažovať, že Komisia sumy vyplatila zmluvným stranám podľa zmluvy spoločne a nerozdielne, najmä spoločnosti občianskeho práva, ktorú vytvorili. Pre túto argumentáciu hovorí skutočnosť, že Komisia platila koordinátorovi a nie pomerne každej zmluvnej strane.

121. Z použitia slovesa „to reimburse“ (vrátiť) sa dá vyvodiť, že zmluvné strany majú vrátiť len sumy, ktoré predtým už dostali. V podstate ide teda o zvláštnu zmluvnú úpravu bezdôvodného obohatenia sa. Účelom nárokov z bezdôvodného obohatenia sa je podľa § 812 BGB vrátiť to, čo už bolo získané. Spravidla teda neexistuje žiadny solidárny záväzok viacerých zmluvných

124. Z článku 2.1 prílohy II ale vyplýva, že koordinátor správcovsky prijíma platby a ihneď ich musí previesť na zmluvné strany bez toho, aby bol oprávnený disponovať s peniazmi ako vlastník. Platba takto neplynie do majetku spoločnosti vytvorenej zmluvnými stranami alebo iného solidárneho spoločenstva. Vlastným príjemcom platby je

43 — Pozri NOACK in: STAUDINGER: c. d., § 427 bod 74.

44 — NOACK in: STAUDINGER: c., d., § 427, bod 76; SPRAU in: PALANDT: c. d., § 718, bod 9.

skôr každá jednotlivá zmluvná strana, a to vo výške jej prislúchajúcemu podielu podpory, ktorý je predurčený na základe zmluvne stanoveného plánu nákladov. Koordinátor plní len funkciu miesta prevodu, ktoré zbavuje Komisiu vyplácania platieb na veľký počet oprávnených.

vzťahu k iným zmluvným stranám. Na nároky, ktoré sú namierené spoločne proti všetkým zmluvným stranám, je článok 1 ods. 2 druhá veta zmluvy úplne nepoužiteľný.

125. Každá zmluvná strana je na základe toho podľa článku 23.3 prílohy povinná vrátiť len podiel zálohy, ktorú sama dostala. Keďže nedošlo k obohateniu majetku spoločnosti, je solidárna zodpovednosť na základe prípadného postavenia zmluvných strán ako spoločníkov taktiež vylúčená.

128. Tento výklad však nie je presvedčivý. Článok 1 ako zásadné ustanovenie zmluvy upravuje povinnosti žalovaných vo vzťahu ku Komisii. Odsek 1 hovorí výslovne o prácach, ktoré sa majú vykonať *voči Komisii*, odsek 2 stanovuje opatrenia pre prípad, že pri plnení povinností dôjde k problémom. Podľa toho zmluvné strany musia v určitých hraniciach zastúpiť zaostávajúcu zmluvnú stranu (odsek 2 prvá veta). Tieto hranice sú ďalej upresnené v odseku 2 druhej vete. Ale ešte stále ide o to, pokiaľ siahajú povinnosti zmluvných strán voči Komisii.

126. Tento výsledok potvrdzuje znenie článku 23.3 prílohy II v spojení s článkom 1 ods. 2 zmluvy. Podľa článku 1 ods. 2 druhej vety zmluvy zmluvná strana neručí za platobné povinnosti inej zmluvnej strany porušujúcej zmluvu, iba ak by sama prispela k porušeniu zmluvy.

127. Komisia sa domnieva, že táto úprava sa týka len povinností jednotlivých zmluvných strán, teda napr. dlhov voči subdodávateľom alebo platobných povinností v internom

129. Ak by sa článok 1 ods. 2 druhá veta zmluvy mal chápať v tom zmysle, aký presadzuje Komisia, tak by sa táto časť vzťahovala na povinnosti zmluvných partnerov navzájom alebo voči tretím osobám. Tým by toto ustanovenie vypadlo z kontextu článku 1 zmluvy. Takáto úprava by sa skôr hodila do konzorcionálnej zmluvy medzi žalovanými ako do zmluvy s Komisiou.

130. Pri správnom výklade treba článok 1 ods. 2 druhú vetu v spojení s článkom 23.3 prílohy II skôr chápať tak, že zmluvná strana nie je povinná vrátiť zálohy, ktoré neprávom dostala iná zmluvná strana, či už preto, že vôbec nesplnila svoje plnenie, resp. ho splnila nedostatočne, alebo že riadne nepreukázala vzniknuté náklady.

131. Zmluvná strana však môže byť braná na zodpovednosť v rozsahu, v akom prispela k porušeniu zmluvy. V tomto rámci článok 1 ods. 2 druhá veta zmluvy tiež oprávňuje Komisiu vyžadovať vrátenie záloh od zmluvnej strany, ktorá ich sama nedostala. Podmienkou je, aby dlžník spoluzapríčinil zlé plnenie alebo neplnenie. Táto úprava ale nezakladá solidárnu zodpovednosť v súvislosti s nárokmi na vrátenie. V jednotlivom prípade skôr treba preskúmať, či a prípadne v akom rozsahu musí zmluvná strana výnimočne vrátiť zálohy, ktoré sama nedostala.⁴⁵

132. Aj keby sa rozpore s tým, čo bolo uvedené v bodoch 119 až 125 vychádzalo z existencie záväzku spoločnosti, treba zohľadniť, že osobné ručenie spoločníkov za

dlhy spoločnosti v zmluvách s tretími osobami môže byť obmedzené.⁴⁶ Článok 1 ods. 2 zmluvy by bolo potrebné kvalifikovať ako takéto obmedzenie ručenia, takže solidárna zodpovednosť na základe postavenia spoločníkov je aj preto vylúčená.

133. Celkové posúdenie zmluvy potvrdzuje, že nebol dohodnutý solidárny záväzok pre povinnosť vrátenia plnenia. Podiely jednotlivých zmluvných strán sa značne líšia rozsahom a kvalitou. Najmä Euram a Nordbank mali splniť len podriadený príspevok tým, že zabezpečovali integráciu doplňujúcich plnení do systému (logistika, resp. platobné systémy). Tomu zodpovedajúco bol ich podiel na subvenciách nízky. Preto si nemožno myslieť, že jednotlivé podniky chceli prevziať solidárnu zodpovednosť napriek tomu, že im patril len malý podiel zo subvencií a len okrajovo sa zúčastňovali na vykonávaní projektu, a tým mali aj malý vplyv na jeho úspech.⁴⁷

46 — SPRUA in: PALANDT: c. d., § 714, bod 18.

47 — Podobnú myšlienku rozvinul Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku z 13. marca 2003, Comunità montana della Valnerina/Komisija, T-340/00, Zb. s. II-811, bod 65. Považoval solidárnu zodpovednosť za vrátenie príspevku Spoločenstva za neprimeranú. V tomto prípade však príspevok bol poskytnutý na základe rozhodnutia, nie zmluvy.

45 — Pozri k tomu body 143 až 146 nižšie.

134. Treba zohľadniť aj zvláštny charakter zmluvy ako nástroja na podporu vedy, ktorý Komisia na pojednávaní, aj keď v inej súvislosti, zvlášť zdôraznila. S podporou výskumu a vývoja sú spojené veľké riziká.⁴⁸ Práve preto, že súkromní investori spravidla nie sú ochotní prevziať tieto riziká, je potrebná podpora z verejných prostriedkov. Skutočnosť, že menšie podniky v oblasti výskumu a vývoja hospodársky neprežijú, je jedným z rizík, ktoré Komisia pri uzatváraní zmluvy o podpore vedome podstúpila. Nebolo by spravodlivé, ak by v takýchto prípadoch riziko výpadku bolo plne presunuté na iné zmluvné strany. Musela počítať s tým, že podniky by sa viac nezúčastňovali na výskumných projektoch podporovaných Spoločenstvom, ak by tým mali prevziať tak rozsiahle záväzky, ako ich chce Komisia odvodzovať zo svojej vzorovej zmluvy.

prípady, pretože v predmetných konaniach sporná zmluva bola úplne inak koncipovaná, ako je tu sporná zmluva.

136. Po prvé, zmluva v konaní Komisia/Oder-Plan Architektur a i. a Manuel Pereira Roldão & Filhos a i. nepripúšťala žiadnu pochybnosť o solidárnej zodpovednosti za hlavné plnenie.⁵¹ Okrem toho sa zmluvná strana mohla zbaviť solidárneho záväzku za vrátenie neodôvodnených platieb, len ak dokázala, že neprispela k nesplneniu plnenia a splnila si zmluvnú informačnú povinnosť. Podľa tejto doložky je solidárny záväzok teda pravidlom, z ktorého sa zmluvná strana môže oslobodiť len výnimočne, pričom znáša bremeno dôkazu.

135. Na podporu svojho ponímania zmluvy Komisia napokon odkazuje na stanoviská Súdneho dvora o existencii solidárneho záväzku v rozsudku Komisia/Oder-Plan Architektur a i.⁴⁹ a v rozsudku Komisia/Manuel Pereira Roldão & Filhos a i.⁵⁰. Tieto výroky sa však nedajú preniesť na tento

137. Naopak v tejto zmluve ručí zmluvná strana len vo výnimočnom prípade za cudzie záväzky pri vrátení plnenia, totiž keď sa podieľala na porušení zmluvy. Riadne splnenie oznamovacej povinnosti voči Komisii pritom nie je podmienkou pre vylúčenie spoluzodpovednosti. V tejto veci je preto

48 — Niektoré z týchto rizík sú výslovne uvedené v prílohe I časti 2 bode 2.1 (s. 37 zmluvy).

49 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 21.

50 — Rozsudok z 13. novembra 2001, C-59/99, Zb. s. I-8499.

51 — Pozri článok 2 zmluvy, uvádzaný v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Alber 25. januára 2001 vo veci Komisia/Oder-Plan Architektur a i., C-77/99, Zb. s. I-7355, 7356, bod 3.

nepodstatné, že Komisia analogicky podľa rozsudku Komisia/Oder-Plan Architektur a i. chce vyvodíť spoluzodpovednosť z porušenia oznamovacích povinností.

zodpovednosť, muselo by to s potrebnou jasnosťou vyplývať z predpisu. Táto jasnosť chýba v sporných zmluvných ustanoveniach, ako bolo ukázané vyššie.

138. Nezávisle od uvedených úvah ale v každom prípade existujú, ako sa ukázalo, mnohé nezrovnalosti v texte zmluvy, ktoré vyvolávajú značné pochybnosti o solidárnom záväzku. Tieto pochybnosti treba pripísať v neprospech Komisie.

140. Súhrnne treba konštatovať, že zo zmluvy nevyplýva bez pochybností solidárna zodpovednosť všetkých žalovaných za vrátenie záloh Spoločenstva. Zmluvné strany neručia solidárne ani za záväzky spoločnosti občianskeho práva, prípadne založenej na vykonanie projektu.

139. Komisia naformulovala vzorovú zmluvu vrátane prílohy II pre veľký počet prípadov a použila ju voči zmluvným stranám. Následne ide o všeobecné obchodné podmienky v zmysle § 1 Gesetz zur Regelung Rechts der Allgemeinen Geschäftsbedingungen (zákon upravujúci právo všeobecných obchodných podmienok, ďalej len „AGB-Gesetz“). Podľa § 5 AGB-Gesetz, ktorý podľa § 24 AGB-Gesetz je uplatniteľný aj na zmluvné podmienky voči podnikom, pochybnosti pri výklade všeobecných obchodných podmienok idú na ťarchu používateľa. Solidárna zodpovednosť je výhodná pre Komisiu, ale nevýhodná pre žalované. Aby sa Komisia mohla odvolávať na ustanovenia zmluvy, ktoré zakladajú solidárnu

B — *Nárok na vrátenie zálohy voči spoločnostiam AMI, Intracom, Euram a Nordbank*

141. Keďže neexistuje solidárny záväzok, treba preskúmať, či Komisia má jednotlivo nárok na vrátenie časti zálohy voči spoločnostiam AMI, Intracom, Euram a Nordbank. Tento nárok by mohol vyplývať zo zmluvy, najmä z článku 23.3 prílohy II a z bezdôvodného obohatenia sa v zmysle § 812 BGB.

1) Nároky zo zmluvy

142. Predpokladom nároku podľa článku 23.3 prílohy II je, že total financial contribution due for the Project [celkový finančný príspevok na projekt (ktorý mala uhradiť Komisia)] je nižší ako už vyplatené zálohy. Právnym následkom by bolo, že každá z uvedených žalovaných by musela vrátiť rozdiel medzi zálohou, ktorú dostala, a náhradou nákladov, na ktoré mala nárok. Okrem toho by žalované podľa článku 1 ods. 2 druhej vety mohli byť povinné vrátiť zálohy, ktoré dostala iná zmluvná strana. Toto je potrebné preskúmať najskôr.

a) Nárok na základe článku 1 ods. 2 druhej vety zmluvy (Zodpovednosť za spoluúčasť na porušení zmluvy inou zmluvnou stranou)

143. Nárok na základe článku 1 ods. 2 druhej vety zmluvy by bol opodstatnený, ak by žalovaná, proti ktorej by bol nárok uplatňovaný, prispela k porušeniu zmluvy (teda napr. k zlému plneniu alebo neplneniu) inou zmluvnou stranou, ktoré by zakladalo nárok na vrátenie plnenia.

144. Z formulácie „iba ak“ vyplýva, že pri tomto nároku ide o výnimku zo všeobecných pravidiel zodpovednosti v zmluve. Dôkazné bremeno za skutočnosť, ktoré zakladajú príslušný nárok Spoločenstva, teda za spoluúčasť zmluvnej strany na porušení zmluvy inou stranou, nesie Komisia ako ten, kto uplatňuje nárok.⁵²

145. Komisia síce, opierajúc sa o kontrolné správy, predniesla, že žalované nedostatočne spolupracovali a nepôsobili na zaostávajúcu zmluvnú stranu. Nesplnili si ani povinnosť podľa článku 2.3 písm. c) prílohy II upozorniť Komisiu na nepriaznivý vývoj. Toto všeobecné tvrdenie však nepostačuje na založenie zodpovednosti zmluvnej strany za nároky na vrátenie plnenia voči inej zmluvnej strane. Komisia by to vo vzťahu k jednotlivým zmluvným stranám musela konkretizovať. Okrem toho Ami, Euram, Intracom a Nordbank tieto tvrdenia vážne spochybnil, takže Komisia by pre to musela predložiť dôkazy, čo však neurobila.

52 — O príslušných všeobecných pravidlách o dôkaznom bremene pozri bod 174 nižšie.

146. Tým je nárok Komisie na základe článku 1 ods. 2 druhej vety zmluvy vylúčený.

ak bol projekt inak ukončený. Ak by projekt totiž ešte nebol skončený, mohli by vzniknúť ďalšie nahraditeľné náklady.

b) Nárok na základe článku 23.3 prílohy II (vrátenie preplatkov)

i) Skončenie zmluvy

147. Podľa článku 23.3 prílohy II treba preskúmať, či platby, ktoré jednotlivci dostali spoločnosti Ami, Euram, Intracom a Nordbank, prekračujú náhradu nákladov, ktorá im patrila. Príslušný nárok na vrátenie plnenia musí byť aj splatný.

149. Projekt mohol byť skončený výpoveďou Komisie k 8. septembru 1999. Medzi účastníkmi konania je však veľmi sporné, či je výpoveď platná. Podľa názoru žalovaných chýba platné vyjadrenie výpovede, ako aj dôvod na výpoveď. Pre nárok na základe článku 23.3 nie sú tieto otázky relevantné a netreba na ne odpovedať, ak zmluva bola ukončená iným spôsobom.

148. Z článku 23.3 prílohy II vyplýva, že bude vykonané vyúčtovanie, keď budú stanovené celkové náklady, na ktoré má Komisia poskytnúť príspevok. Skutočne vzniknuté náklady môžu byť totiž stanovené až po ukončení projektu alebo inom ukončení vykonávania projektu.⁵³ Keďže projekt nebol ukončený, nároky na vrátenie sú splatné, len

150. Článok 5.4 prílohy II len dopĺňujúco k článku 23.3 prílohy II objasňuje, že zmluvné strany v prípade výpovede majú zachovaný nárok na pomernú náhradu nákladov spojených s projektom. Článok 5.4 prílohy II nestanovuje odlišnú úpravu od článku 23.3 prílohy II pre zrušenie zmluvy. Aj v prípade výpovede treba vykonať vyúčtovanie podľa článku 23.3 prílohy II.

53 — V súlade s tým aj Komisia podľa článku 4 tretej zarážky zmluvy je povinná poskytnúť prípadné zostávajúce platby až po dodaní poslednej čiastočnej dodávky a po predložení príslušných dokladov o nákladoch.

151. V tomto rozsahu nie je potrebné uplatniť predpisy o nesplnení, resp. zlom plnení zmluvy v § 320 a nasl. BGB, resp. zvláštnu úpravu zmluvy o dielo, lebo zmluva v článku 23.3 v spojení s článkom 5.4 prílohy II obsahuje taxatívnu úpravu. Len pre rozsiahlejšie nároky na náhradu škody chýba zmluvná úprava. Takéto nároky však v prebiehajúcom konaní neuplatňoval žiadny účastník konania.

a hodnotenie. Nie je zrejmé, či žalované ešte uplatňujú príslušné náklady. Podľa článku 5.2 zmluvy⁵⁴ príslušným uplatnením na danú situáciu mohli zmluvné strany ďalšie náklady prihlásiť len do troch mesiacov od poslednej čiastočnej dodávky. Rovnako nemožno očakávať ďalšie platby Komisie. Následne vyplýva, že v každom prípade z tohto dôvodu je možné vykonať záverečné vyúčtovanie.

152. V každom prípade so zreteľom na prípadné nároky Komisie na úroky, ktoré môžu vzniknúť podľa článku 5.4 prílohy II v prípade výpovede, je potrebné preskúmať platnosť výpovede. Otázku, či Komisia má nárok na úroky, je možné odsunúť až do momentu určenia, či Komisia vôbec má nárok na vrátenie plnenia voči žalovaným.

153. Nezávisle od výpovede sa zmluva uplynutím doby stala bezpredmetnou. Podľa článku 2.1 zmluvy sa mal projekt vykonať za 18 mesiacov. Doba projektu tým skončila bez ohľadu na výpoveď 30. novembra 1999. Ale podľa článku 2.2 zmluva končí až poslednou platbou Komisie. Zmluvné strany však môžu podľa článku 18.1 prílohy II žiadať len náhradu nákladov, ktoré vznikli počas 18-mesačnej doby projektu. Potom sa môžu uplatňovať len náklady v súvislosti so zmluvnými povinnosťami predkladať správy

154. „Prerušenie“ projektu v priebehu kontroly na tom nič nemení. Po prvé, prerušenie nie je upravené v zmluve ani ho strany nedohovorili v písomnej forme stanovenej pre zmenu zmluvy. Po druhé, prerušenie projektu trvalo v každom prípade až do výpovede zmluvy. Aj keď pripočítame čas prerušenia k 18-mesačnej dobe, výkon projektu bol v každom prípade ukončený v roku 2000.

54 — Toto ustanovenie znie: „The cost statements for the final period, incorporating adjustments for previous periods, shall be submitted not later than three months after the approval of the last report, document or other Project Deliverable following which no further costs shall be allowable for payments.“

155. Dodržanie zmluvne stanovenej lehoty na výkon má pri zmluvách na podporu výskumných a vývojových zámerov mimo-riadny význam. Pre technický pokrok má výkon týchto projektov zmysel len v rámci určitej lehoty. K tomu treba pripočítať skutočnosť, že rozpočtové prostriedky Komisie sú k dispozícii len v určitom období.

ii) Platby Komisie

156. Konečne aj účastníci konania sa zhodujú v tom, že zmluva sa stala bezpredmetnou. Žalované považujú výpoveď Komisie za neplatnú. Žiadny podnik však z toho neurobil záver, že by sa v projekte mohlo pokračovať. Pokračovanie v projekte by zlyhalo už preto, že podniky s hlavnou zodpovednosťou už neexistujú. Okrem toho treba vychádzať zo skutočností, že technické a vedecké základy projektu sú dnes už prekonané.

158. Komisia musí predložiť dôkazy o čiastkach, ktoré jednotlivé zmluvné strany dostali, a zahrnúť ich do vyúčtovania podľa článku 23.3 prílohy II. Keďže solidárny záväzok treba zamietnuť⁵⁵, následne treba za platby v tomto zmysle považovať čiastky, ktoré InterTeam podľa článku 2.1 písm. b) prílohy II prevzal pre jednotlivé zmluvné strany. Potom je irelevantné, v akej miere InterTeam zodpovedajúce čiastky skutočne postúpil jednotlivým zmluvným stranám.

157. Keďže zmluva sa uplynutím času stala bezpredmetnou, treba vykonať vyúčtovanie podľa článku 23.3 prílohy II. Prípadný rozdiel medzi platbami Komisie a skutočne dlžným príspevkom Spoločenstva by bol splatný.

159. Komisia však neuviedla, v akom rozsahu platby, ktoré prijal InterTeam, pripadajú jednotlivým zmluvným stranám podľa zmluvne stanoveného plánu nákladov. Upresnila len čiastky, ktoré mali zmluvné strany „bez ohľadu na solidárnu zodpovednosť“ znášať v internom vzťahu.⁵⁶ Komisia pritom považuje za základ tie čiastky, ktoré InterTeam skutočne previedol na zmluvné strany. Súdny dvor môže vychádzať len z týchto čiastok, keďže Komisia nepodložila okrem tohto žiadne ďalšie nároky. V rámci

55 — Pozri najmä bod 124 a 125.

56 — Pozri k tomu bod 35 vyššie.

vyúčtovania sa potom musia zohľadniť tieto platby pre jednotlivé žalované: AMI: 26 743 eur, Euram: 21 606 eur a Intracom: 10 362 eur. Keďže Nordbank nedostala žiadne platby, nárok na vrátenie plnenia voči tejto žalovanej je vopred vylúčený.

zmluvou. Komisia sa pritom opiera o kontrolné správy. Predmetom poslednej kontroly pri prerušení projektu boli aj čiastočné dodávky dokumentované v správe za 12 mesiacov, a to: 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.5, 4.6, 5.1. Z týchto čiastočných dodávok sú relevantné len tie, na ktorých vytvorení sa podieľali Euram a AMI podľa zmluvne stanoveného pracovného plánu; pre Euram sú to čiastočné dodávky 1.2 a 1.3 a pre AMI čiastočné dodávky 1.1, 1.2, 1.3, 4.3 a 4.5. Keďže čiastočné dodávky 4.3 a 4.5 Komisia uznala, spor sa sústreďuje na náklady v rámci čiastočných dodávok 1.1, 1.2 a 1.3.

iii) Nahraditeľné náklady

160. Platby treba porovnať s nákladmi, ktoré má Komisia nahradiť. Je nesporné, že Komisia uznala náklady AMI vo výške 26 214,55 eur a náklady Intracomu vo výške 16 384,09 Eur. V prípade Intracomu vzniklo saldo v prospech podniku, takže nárok Komisie na vrátenie neexistuje. AMI by mal vrátiť rozdiel vo výške 528,45 eur (26 743 – 26 214,55). Euram by mal vrátiť celú zálohu (21 606 eur), lebo Komisia celkovo neuznala náklady uplatňované spoločnosťou Euram. Sporné je len to, či Komisia náklady, ktoré uplatňuje AMI právom považuje za čiastočne nahraditeľné a náklady Euram celkovo za nenahraditeľné.

162. Komisia opiera požiadavku na vrátenie zálohy len o údajné nedostatky čiastočných dodávok. Doklady o vzniknutých nákladoch, ktoré žalované predložili, však Komisia nespochybnila.

161. Neuznanie nákladov spočíva v tom, že Komisia neuznala dodávky, v rámci ktorých náklady vznikli, za plnenia v súlade so

163. Pred preskúmaním, či Komisia právom neuznala čiastočné dodávky, treba objasniť niekoľko zásadných otázok, ktoré sú sporné medzi účastníkmi konania.

— Schválenie správy za 6 mesiacov zo strany Komisie

každej priebežnej správy mala prípadne zapojením znalcov rozhodovať o uznaní v správe uvedených čiastočných plnení.

164. Žalované zastávajú názor, že Komisia už uznala čiastočné dodávky, na ktoré sa vzťahovala správa za 6 mesiacov (teda okrem iného čiastočné dodávky 1.1, 1.2 a 1.3), lebo nevzniesla v stanovenej lehote námietky proti tejto správe.

— Diskrečná právomoc Komisie

165. Platí, že podľa článku 10.3 prílohy II priebežné správy sa považujú za schválené, keď Komisia v rámci jedného mesiaca nevzniesie námietky. Komisia skutočne správu nenapadla v stanovenej lehote.

167. Komisia vyzdvihuje zvláštny charakter zmluvy ako zmluvy o jednostrannom poskytnutí subvencie Spoločenstva v rámci výskumného a vývojového zámeru. Z toho vyvodzuje, že uznanie poskytnutých plnení spadá do jej diskrečnej právomoci. Súdny dvor však môže preskúmať, či Komisia nezneužila svoje právomoci a nekonala svojvoľne.

166. Napriek tomu nemožno uvedeným ustanovením uznať dodávky dokumentované v správe za 6 mesiacov. Ako totiž vyplýva z článku 10.1 prílohy II, správy o postupe mali Komisii umožniť len prehľad o riadnom priebehu projektu. Najmä na základe týchto správ Komisia rozhoduje, či sa môžu uvoľniť ďalšie platby záloh.⁵⁷ Vznikli by neprimerané správne náklady, ak by už pri predložení

168. Tento názor Komisie treba odmietnuť. Takáto rozsiahla jednostranná rozhodovacia právomoc odporuje základným ideám zmluvného práva. Naopak zmluva je založená práve na zhodnej vôli dvoch alebo viacerých strán na rovnakej úrovni. Síce podľa § 315 BGB je prípustné, že jedna strana bližšie konkretizuje plnenie pred jeho dodaním. Toto ustanovenie však nestanovuje, že následné zhodnotenie kvality už poskytnutého plnenia je záležitosť posúdenia jednou stranou.

⁵⁷ — Pozri článok 4 druhú zarážku zmluvy.

169. Aj keby sa pripustilo, že teoreticky možno udeliť také rozsiahle jednostranné práva, v každom prípade je na to potrebné výslovné ustanovenie v zmluve. Prejednávaná zmluva obsahuje rôzne odkazy na to, že náhrada nákladov závisí od uznania plnenia Komisiou. Zo zmluvy nie je dostatočne zrejmé, že konečné posúdenie plnenia by malo závisieť od posúdenia Komisie. V tomto ohľade treba pripomenúť, že nejasnosti vo všeobecných podmienkach idú na ťarchu Komisie ako používateľa zmluvy.⁵⁸

vlastné dôležité opatrenia. Z dôvodu neexistencie príslušnej dohody sa spolieha na to, že posúdenie zmluvne dohodnutého plnenia, a tým náhrada nákladov, nepatrí do výlučnej diskrečnej právomoci Komisie.

— Závaznosť hodnotenia kontrolnej skupiny pre zmluvné strany

170. Skutočnosť, že ide o zmluvu, ktorá má charakter subvencie, neodôvodňuje jednostranné právo na posúdenie Komisiou. Nie je zrejmé, prečo by pre takéto druhy zmlúv mali platiť zvláštne úpravy.⁵⁹ Ak si Komisia zvolí formu zmluvy na poskytovanie subvencií, musí sa riadiť aj základnými zásadami, ktoré pre zmluvy platia.

172. Komisia zastáva názor, že výsledky kontrolnej skupiny sú pre žalované záväzné, pretože súhlasili s ustanovením expertov.

171. Okrem toho treba zohľadniť, že príjemca zmluvne dohodnutého príspevku na zámer v oblasti výskumu a vývoja v očakávaní príspevku Spoločenstva prijíma

173. Z dôvodu závažnosti následkov príslušná rozhodcovská doložka vyžaduje výslovnú úpravu. Ani v zmluve, ani v neskoršej korešpondencii účastníkov konania sa nevyskytujú indície o tom, že by sa zmluvné strany chceli podriaďiť záväznému hodnoteniu plnenia tretími osobami. Zmienka o pribratí expertov zo strany Komisie sa nachádza v článku 8 prílohy II len v súvislosti s ochranou dôverných informácií zmluvnými stranami. O takomto kontexte svedčí aj elektronická korešpon-

58 — Pozri bod 139 vyššie.

59 — Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku zo 16. mája 2001, *Todítec/Komisia*, T-68/99, Zb. s. II-1443, bod 77, rovnako odmietol spájať zvláštne dôsledky s povahou príslušných zmlúv.

dencia medzi Komisiou a InterTeamom pred ustanovením kontrolnej skupiny. InterTeam v nej vyjadril súhlas s výberom expertov, ktorý uskutočnila Komisia. Záväznosť jej zistení nebola vôbec spomenutá.

176. Komisia má vyplatiť len príspevky na náklady už poskytnutých plnení, ktoré sú v súlade so zmluvou, a pokiaľ náklady boli riadne preukázané. Ak zmluvná strana poskytla čiastočné plnenie a predložila doklady o nákladoch, Komisia nesie dôkazné bremeno na preukázanie, že nie je povinná nahradiť náklady za toto čiastočné plnenie, lebo plnenie bolo vadné alebo doklady o nákladoch nie sú správne.

— Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno

174. Keďže hodnotenie plnenia tým nespadá do diskrečnej právomoci Komisie a zmluvné strany tak neboli viazané zisteniami kontrolnej skupiny, platia všeobecné zásady pre bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Podľa toho žiadateľ znáša bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno pre relevantné skutkové okolnosti.⁶⁰

177. Tomuto prideleniu dôkazného bremena za vady plnenia neodporujú vyjadrenia Súdu prvého stupňa v rozsudku Toditec⁶¹, na ktoré odkazuje Komisia. V tomto rozhodnutí Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že zmluvné strany museli Komisii dokázať správnosť vynaložených výdavkov a dodržanie ďalších zmluvne stanovených formalít, keď žiadajú od Komisie náhradu nákladov. Na rozdiel od tejto situácie vo veci Toditec žiadateľmi boli zmluvné strany a nie Komisia. V dôsledku toho oni museli dokázať splnenie podmienok existencie nároku na náhradu nákladov voči Komisii.

175. Komisia uplatňuje nárok na vrátenie zálohy. Preto musí presvedčivo preukázať a v prípade namietania dokázať, že platby presiahli finančný príspevok, ktorý sa má vyplatiť.

178. Zostáva ešte preskúmať, či Komisia presvedčivo preukázala, že nedlhuje príspevok na náklady čiastočných dodávok 1.1, 1.2 a 1.3, pretože tieto plnenia boli vadné.

60 — Pozri o tejto zásade napr. Bundesgerichtshof, rozsudok zo 14. januára 1991, II ŽR 190/89, BGHZ 113, 222, 226 a GREGER in: ZÖLLER: *Zivilprozessordnung*, 23. vydanie, 2002, úvodné poznámky k § 284, bod 17.

61 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 59, bod 95.

179. So zreteľom na čiastočne veľmi stručné a povrchné sa javiace opísanie týchto čiastočných plnení bolo by prirodzené si položiť otázku, či pre ne bolo skutočne potrebné vynaložiť viacero pracovných mesiacov jedného pracovníka. Na pojednávaní Komisia síce v súvislosti s čiastočnou dodávkou 1.3 opísanou len na jednej strane poukázala na nepomer medzi nasadeným personálom a malým rozsahom čiastočnej dodávky. Neurobila však z toho záver, že náklady neboli riadne preukázané, ale iba, že plnenie je nedostatočné. V každom prípade by bolo oneskorené, ak by tým Komisia ešte nepriamo chcela spochybniť preukázanie nákladov.

bola podmienkou pre podrobnú špecifikáciu funkcií Interface, ktorá bola predmetom dodávky 2.4. Toto plnenie experti uznali vo svojej druhej kontrolnej správe. Komisia presvedčivo nezdôvodnila, ako bolo možné čiastočnú dodávku 2.4 poskytnúť v prijateľnej podobe, hoci základ v čiastočnej dodávke 1.2 bol nedostatočný alebo dokonca chýbal. Nevzala najmä do úvahy, že zmluvné strany v rámci zostavovania čiastočnej dodávky 2.4, na ktorú popis čiastočnej dodávky 1.2 výslovne odkazuje, možno dohonili predtým nevykonané práce.

180. Komisia na preukázanie väd vychádza zo správ kontrolnej skupiny. V jej druhej kontrolnej správe, ktorá je v tomto prípade relevantná ako záverečná správa, experti zhodnotili všetky tri čiastočné dodávky prvého pracovného programu ako nekonceptné a neúplné. Spravili podrobný výklad jednotlivých bodov, ktoré mali zmluvné strany vypracovať. V záverečnom stanovisku išli dokonca tak ďaleko, že čiastočné dodávky 1.2 a 1.3 považovali za chýbajúce, pretože predložené podklady podľa údajov zmluvných strán predstavujú len zhrnutie vlastných plnení.

182. Komisia tiež neuviedla, ako sú sumy, ktoré majú vrátiť spoločnosti Euram a Alcatel, rozdelené na rôzne čiastočné dodávky. Preto stačí konštatovať, že vada jednej čiastočnej dodávky, na ktorej sa tieto zmluvné strany podieľali, nebola presvedčivo preukázaná, aby odôvodňovala celkové zamietnutie nárokov.

181. Dodávka 1.2 mala podľa zmluvy pozostávať z definovania Software Interfaces, ktoré je potrebné na zapojenie bánk do platobného systému a logistických podnikov pre dopravné úlohy. Táto čiastočná dodávka

183. Keďže Komisia teda nepreukázala, že existuje rozdiel medzi platbami, ktoré dostali AMI a Euram, a finančným príspevkom Spoločenstva, nejestvuje nárok na vrátenie plnenia podľa článku 23.3 prílohy II.

184. Z dôvodu neexistencie hlavného nároku v každom prípade je nárok na úroky podľa článku 5.4 prílohy II vylúčený.

6 022 eur voči Komisii. Táto čiastka vyplýva z rozdielu medzi zálohou, ktorú InterTeam skutočne vyplatil Intracomu vo výške 10 362 eur, a podielom, ktorý pripadá na Intracom na náklady za uznané čiastočné dodávky vo výške 16 384,09 eur.

2) Nárok na základe bezdôvodného obohatenia sa

185. Nárok podľa § 812 BGB na vydanie bezdôvodného obohatenia sa je vylúčený z tých istých dôvodov ako zmluvný nárok na vrátenie. Komisia totiž nepreukázala, že platby presahujú nároky zmluvných strán. Tým chýba dôkaz o bezdôvodnom obohatení sa.

188. Komisia zastáva názor, že Intracom sám nemôže uplatňovať žiadne nároky, to môžu iba zmluvné strany spoločne ako „solidárny veriteľ“. Komisia už čiastku odpočítala zo svojej pohľadávky uplatňovanej voči všetkým žalovaným ako solidárnemu dlžníkovi.

3) Predbežný návrh

186. V rozsahu, v akom je žaloba prípustná, nie je opodstatnená, pretože žalované nemajú solidárnu zodpovednosť a pretože Komisia presvedčivo nepreukázala, že má pomerné nároky na vrátenie plnenia voči jednotlivým zmluvným stranám.

189. Intracom poukazuje na skutočnosť, že v prípade solidárnych veriteľov podľa § 428 BGB môže práve každý veriteľ sám požadovať celé plnenie. V každom prípade po ukončení zmluvného vzťahu je každá zmluvná strana sama oprávnená vymáhať svoje pohľadávky.

VII — O vzájomnom návrhu

187. Spoločnosť Intracom vo vzájomnom návrhu uplatňuje nárok na vyplatenie čiastky

190. Najskôr treba zdôrazniť, že Komisia výslovne nenavrhol zamedziť vzájomný návrh. Vo svojej replike však poprela podstatu uplatňovaného nároku a uviedla, že vzájomný návrh treba zamietnuť. V tomto tvrdení je konkludentne obsiahnutý návrh na zamietnutie.

191. Vzájomný návrh by bol opodstatnený, ak by zálohy celkovo vyplatené Komisiou už nestačili na krytie plánovaných pomerných nákladov Intracomu. Ak Komisia naopak vyplatila koordinátorovi InterTeamu dostatočne vysokú zálohu, ale InterTeam potom meškal s vyplatením peňazí zmluvným stranám podľa plánu nákladov, Intracom sa mal obrátiť na InterTeam.

192. Čiastka, ktorú uplatňuje Intracom, sa vzťahuje na náklady, ktoré vznikli v súvislosti s čiastočnými dodávkami 4.3 a 4.5, jedinými čiastočnými dodávkami, ktoré Komisia uznala a ku ktorým Intracom podstatne prispel.⁶² Čiastočná dodávka 4.3 sa mala vykonať do šiesteho mesiaca a čiastočná dodávka 4.5 do dvanásteho mesiaca. Z prehľadu nákladov v prílohe I (s. 28 zmluvy) je zjavné, že spoločnosti Intracom patrila podiel z plánovaných celkových nákladov v prvých dvanástich mesiacoch vo výške 28 500 eur. Intracom nesporne dostal len 10 362 eur.

193. Intracom by mal nárok na ďalšie platby voči Komisii, ak by Komisiou vyplatené zálohy spoločnosti InterTeam do konca dvanásťmesačného obdobia nestačili na kry-

tie nákladov zmluvných strán dovtedy stanovených podľa plánu nákladov vrátane podielu Intracom na týchto nákladoch.

194. Toto však nie je ten prípad. Záloha Komisie na prvých 12 mesiacov mala byť 50 % zo sumy 646 940 eur, teda 323 470 eur.⁶³ Komisia skutočne vyplatila do 6. mája 1999 zálohy vo výške 461 394 eur koordinátorovi spoločnosti InterTeam. Podľa článku 2.1 písm. b) prílohy II mal InterTeam platby Komisie okamžite pomerne previesť na ďalšie zmluvné strany. Podiel, ktorý by potom dostal Intracom, by bol viac ako dostatočný na pokrytie nákladov plánovaných do dvanásteho mesiaca.

195. Skutočnosť, že si InterTeam v rozpore so zmluvou peniaze čiastočne ponechal, nemožno pripísať Komisii. Intracom preto dnes nemôže vyžadovať od Komisie ďalšie platby. Naopak, Intracom by mal vyžadovať podiel na zálohách Komisie, ktorý jej patrí od InterTeamu, čo sa však po likvidácii InterTeamu zdá beznádejné.

196. Na základe uvedeného vzájomný návrh treba zamietnuť.

62 — Pozri prehľad v prílohe I (s. 55 zmluvy) o podiele Intracomu na rôznych čiastočných dodávkach.

63 — Pozri prehľad v prílohe I (s. 30 zmluvy).

VIII — Trovy

197. Na základe článku 69 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je

povinný nahradiť trovy konania. Keďže Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania. Intracom takisto nemal úspech vo svojom vzájomnom návrhu. Komisia však v súvislosti so vzájomným návrhom nenavrhla zaviazat' Intracom na náhradu trov konania. Preto každý účastník konania znáša v tomto bode vlastné trovy konania.

IX — Návrh

198. Na základe uvedeného navrhujem Súdnemu dvoru, aby rozhodol takto:

„1) Žaloba sa zamieta.

2) Komisia Európskych spoločností je povinná nahradiť trovy konania.

3) Vzájomný návrh sa zamieta.

4) Intracom SA Hellenic Telecommunications & Electronic Industry a Komisia Európskych spoločností v súvislosti so vzájomným návrhom znášajú svoje vlastné trovy konania.“